



INSTITUTIONEN FÖR SOCIALT ARBETE

Dejting, icke-monogami och socialt stöd

En kvalitativ studie om hur det är att dejta

icke-monogamt i en monogam värld

SQ4562, Vetenskapligt arbete i socialt arbete, 15 hp

Scientific Work in Social Work, 15 higher education credits

Kandidatnivå

Termin 6

Författare: Johanna Westerlind och Linnéa Alexanderdotter

Handledare: Tobias Jansson

Antal ord: 19933

Abstract

This is a qualitative study based on five semi-structured interviews in Sweden. The aim of the study is to explore what experiences non-monogamous people have of dating and the social support surrounding them. The study investigates what effects norms and normative structures have on non-monogamous dating. This is done through a thematic analysis with queer theory, and the underlying theoretical concepts performativity, heteronormativity, mononormativity, relationship escalator and queer temporalities. To help analyze the social support, we have used Bourdieu's (1986) theory about social capital. The results are divided into how it is to date non-monogamous in a monogamous world, and how social support, both formal and informal, is experienced in relation to non-monogamous dating. It shows that mononormativity affects how non-monogamous people choose to date, how they talk about it and the different experiences the participants have with dating. The study also explores what impact formal and informal social support have in dating, and how that support is affected by norms and social capital. The findings show that the most important aspects surrounding social support is to feel accepted and heard, and that one's non-monogamous relationships aren't being questioned. We can also see that non-monogamous dating differs from the structural norms in society and that this in some ways affects the participants' dating life, mostly in how and with whom they talk about dating and relationships. Although non-monogamous dating does not follow the norms of society, the challenges of dating are not always that different from monogamous dating.

Keywords: non-monogamy; dating; formal social support; informal social support; Sweden

Innehållsförteckning

1. Inledning	4
1.1 Bakgrund.....	4
1.2 Problemformulering.....	6
1.3 Syfte.....	6
1.4 Frågeställning.....	6
2. Tidigare forskning	7
2.1 Insamling av tidigare forskning.....	7
2.2 Icke-normativ dejting.....	7
2.3 Fördomar och föreställningar om icke-monogama.....	8
2.3.1 Informellt.....	9
2.3.2 Formellt.....	9
2.4 Socialt stöd för icke-monogama.....	10
2.4.1 Informellt stöd.....	10
2.4.2 Formellt stöd.....	11
3. Teoretiska utgångspunkter	14
3.1 Queerteori.....	14
3.1.1 Performativitet.....	15
3.1.2 Hetero- och mononormativitet.....	15
3.1.3 Den normativa tidslinjen: Relationstrappan och Queer temporalitet.....	17
3.2 Socialt kapital.....	18
3.2.1 Hur socialt kapital skapas.....	18
3.2.2 Effekter av socialt kapital.....	19
4. Metod	21
4.1 Förförståelse.....	21
4.2 Forskningsdesign.....	21
4.2.1 Urval.....	22
4.2.2 Intervjuer.....	23
4.3 Bearbetning av empiri.....	25
4.3.1 Hantering av empiri enligt GDPR.....	25
4.4 Analys av empiri.....	25
4.5 Arbetsfördelning.....	26
4.6 Etiska överväganden.....	27
5. Resultat och Analys	31
5.1 Att dejta icke-monogamt i en monogam värld.....	31
5.1.1 Vad har icke-monogama för erfarenheter av att dejta.....	31
5.1.2 Tidsmarkörer och gränser i dejtandet.....	34
5.1.3 Kommunikation om dejting.....	38
5.1.4 Socialt nätverk och dejting.....	40
5.2 Socialt stöd i dejting.....	42
5.2.1 Informellt stöd.....	42
5.2.2 Formellt stöd.....	44
6. Avslutande diskussion	50

6.1 Framtida forskning.....	53
Referenslista.....	54
Bilaga 1 - Intervjuguide.....	58
Bilaga 2 - Informationsbrev.....	61
Bilaga 3 - Samtyckesblankett.....	62
Bilaga 4 - Formulär för intresseanmälan.....	64

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Dejting är något som de flesta människor någon gång i sitt liv varit med om och är ett ämne som kan väcka många olika känslor. Dejting innebär att träffa personer med syfte att lära känna dem och skapa en romantisk eller sexuell relation vilket är något som vissa älskar, medan andra ser dejting som ett nödvändigt ont eller någonting däremellan. Att dejta kan innebära glada hejarop eller nyfikna frågor från personer runt dig, men kan också ge upphov till behov av stöd för den som dejtar. De som dejtar kan prata med personer i sin omgivning för att få ett stöd och input kopplat till situationer i dejtandet som kan uppstå, samtidigt som att det inte alltid är fallet. Vi undrar hur stödet ser ut och vilka frågor individer möts av när de dejtar utanför den monogama normen, hur det ser ut för personer som dejtar icke-monogamt.

Det är inte alla som dejtar monogamt, alltså det som i vardagligt tal beskriver en relation mellan två individer som är exklusiva i sitt förhållande till varandra (Frank & DeLamater 2010). Det finns många olika relationsformer varav vissa av dessa kan beskrivas under paraplybegreppet icke-monogami eller flersamhet, där exempelvis *polyamorösa förhållanden* och *öppna relationer* ingår (RFSL, 2023). Inom flersamhet finns det många olika termer som används och vars betydelse är liknande, men denna uppsats har vi valt att använda oss av termen icke-monogami. Anledningen till det är att icke-monogami är den vanligaste termen att använda inom forskning för att beskriva flersamhet (jfr. Suhinina 2022). Icke-monogami är det som bryter mot den rådande norm som existerar när det kommer till relationsskapande, som tidigare nämnt är det monogami det som utgör den normen. Få funderar dock över vad monogami faktiskt innebär.

Slår man upp ordet monogami i nationalencyklopedin (u.å) definieras monogami som engifte, men det finns ingen vidare definition i svenska uppslagsverk som beskriver ordets innebörd i vardagligt tal. Andersson (2011) beskriver hur det som inte benämns kan vara lika viktigt som det vi faktiskt benämner i text eller tal. En av orsakerna till att det är viktigt kan vara att det som inte nämns är omgärdat av starka antaganden eller normer som gör det överflödigt att beskriva det normativa närmare. Här kan vi se att avsaknaden av en tydlig definition av den vardagliga betydelsen av monogami är kopplad till dess position som den vanligaste eller

mest normativa relationstypen i vårt samhälle. Det kan beskrivas som att vi lever i ett *mononormativt samhälle* (Sandbakken, Skrautvol & Madsen 2022). Det mononormativa samhället innebär att människor förväntas leva i långvariga och exklusiva parrelationer som involverar både sexuella och känslomässiga band (Sevelin 2021). Utifrån det mononormativa idealet är de som dejtar icke-monogamt en minoritet och avvikande, något som lyfts fram även i forskningen. Vi har gjort en sökning på forskningsdatabaser på begrepp kopplat till flersamhet, polyamorösitet och icke-monogami och ser en ökning av forskning på området. I en svensk kontext är dock forskningen fortfarande sparsam. Framförallt verkar det även internationellt endast förekomma ett fåtal studier som behandlar icke-monogami inom ramen för socialt arbete (Katz & Graham 2020). Trots att ämnet lyfts mer både inom forskarvärlden och i vardagliga sammanhang ser vi fortfarande en kunskapslucka.

Ytterligare ett område där forskningen är begränsad är forskning om vilket socialt stöd som personer som dejtar icke-monogamt har erfarenhet av. Det finns viss forskning som visar att det kan vara svårare för icke-monogama att prata om sina relationer med sin omgivning, då bemötandet kan innebära negativa kommentarer (Carlström & Andersson 2019; Skrautvol och Madsen 2022). Det finns en rädsla om att mötas av diskriminering eller exkluderande kommentarer för icke-monogama, vilket gör att många som lever icke-monogamt inte känner sig trygga med att leva öppet i alla sammanhang (Carlström & Andersson 2019). Vi menar att kollegor, vänner och familj utgör en typ av *informellt socialt stöd*, som kan bidra till hur trygg och öppen man kan vara i sin relationsstil. Utifrån de situationer som kan uppstå inom dejting generellt, men också specifikt när man dejtar icke-monogamt, anser vi att det sociala stödet blir av extra stor vikt. Som socionom kommer vi att verka inom många olika områden inom samhället, vissa på socialkontor, en del inom samtalsstöd eller andra arenor för det sociala arbetet. Det ser vi som en typ av *formellt socialt stöd*, som kan spela en större roll för personer med ett svagt informellt socialt stöd. Oavsett vilken arbetsplats vi befinner oss på finns det en gemensam nämnare, vi kommer i stor utsträckning arbeta med människor som på ett eller annat sätt lever i relationer, oavsett vilken form dessa tar. För att kunna arbeta med människor på bästa sätt är det viktigt att vi har en förståelse för individer och deras individuella förutsättningar (Akademikerförbundet SSR 2014). Det finns många socionomer som jobbar på exempelvis ungdomsmottagningar som kuratorer, där man ständigt möter ungdomar som vill prata om sina relationer. Där måste man vara förberedd på att kunna bemöta personer oavsett vilken relationsform de lever i. Byron, Albury och Pym (2021)

understryker att det sociala stödet är en komponent av att dejta, därför menar vi på att det behövs mer forskning om icke-monogami och dejting.

1.2 Problemformulering

Dejting är komplext och leder till situationer där människor kan behöva socialt stöd, särskilt när man dejtar utanför normen som icke-monogam. Trots att dejting kan vara komplicerat tror vi att det finns många fördelar med att få leva sitt liv på sina villkor, därför är det också viktigt att kunna få förståelse och stöd när det behövs. Vi anser att den forskning som finns om icke-monogami är begränsad, speciellt i en svensk kontext samt i relation till socialt stöd och dejting. Avsaknaden av forskning innebär att det finns en risk för att personer som är verksamma inom socialt arbete har begränsad kunskap om personer som lever icke-monogamt och deras livsvillkor. Den begränsade kunskapen kan bidra till ett bristfälligt bemötande gentemot icke-monogama personer. Vi vill med denna studie påbörja arbetet med att fylla den kunskapslucka som vi tycker oss se. På så vis också skapa bättre förutsättningar för ett gott bemötande gentemot personer som lever icke-monogamt i allmänhet, och de som dejtar icke-monogamt i synnerhet.

1.3 Syfte

Syftet med denna studie är att få en djupare förståelse om vilka erfarenheter vuxna personer som lever icke-monogamt har av dejting. Vi vill även undersöka vad dessa personer har eller har haft för typ av formellt respektive informellt socialt stöd i relation till dejtingprocessen. Detta anser vi vara av vikt för att yrkesverksamma inom socialt arbete ska få bättre kunskap kopplat till personer som lever icke-monogamt.

1.4 Frågeställning

Utifrån syftet ställs forskningsfrågorna:

- Vilka erfarenheter av dejting har personer som lever icke-monogamt?
- Vad för formellt och informellt stöd har personer som lever icke-monogamt tagit del av i relation till sina dejtingfarenheter?
- Hur går det att förstå erfarenheter av att dejta icke-monogamt i ett samhälle med monogama normer?

2. Tidigare forskning

I detta kapitel presenteras den tidigare forskningen som vi anser är relevant för vår studie. Vi har hittat begränsad forskning på området icke-monogami och dejting och i kombination med socialt stöd har vi inte hittat någon tidigare forskning. Vi har valt att lyfta fram forskning som är gjord i Sverige då det är den kontext vi befinner oss i, men då den är begränsad har vi även tagit del av internationell forskning. Vi har exempelvis inte hittat någon svensk forskning om dejting för icke-monogama. Internationellt finns det forskning om dejting för icke-monogama, som nämdes innan finns det dock inte med fokuset på socialt stöd som vi ämnar undersöka.

Utifrån den forskning som vi här presenterar har vi delat upp vår tidigare forskning i olika teman; "Icke-normativ dejting", "Fördomar och föreställningar om icke-monogama" samt "Socialt stöd för icke-monogama". Det sociala stödet och avsnittet om föreställningar och fördomar har vi delat in i formellt och informellt då det är relevant för vår studie att undersöka olika perspektiv på socialt stöd. Vi har benämnt detta som "informellt" respektive "formellt". I den tidigare forskningen lyfts flera olika yrkesgrupper fram. Vi har valt att använda den svenska översättningen för de begrepp som används i de olika studierna, men det som är gemensamt är att de professionella rollerna är applicerbara på socialt arbete.

2.1 Insamling av tidigare forskning

Studierna som använts har tagits fram med bland annat booleska sökmetoder via databaser. Dessa databaser var Göteborgs Universitets Supersök, Swepub samt Scopus. Sökord som använts är bland annat olika ord och meningar som "polyamory" och "consensual non-monogamy", "social support" och "social relationships" samt "dating". Dessa sökord har skrivits ut på olika sätt och har trunkerats där det behövts. Genom kedjesökningar i referenslistor på de artiklar samt från relevant litteratur har fler artiklar, studier och böcker hittats.

2.2 Icke-normativ dejting

Här presenteras forskning som handlar om icke-normativ dejting. Med icke-normativ dejting menar vi dejting som bryter mot hetero- och mononormativ dejting. En studie som rör detta är en studie skriven av Byron, Albury och Pym (2021). Studien handlar om hur unga

hbtq+-personer¹ använder sig av dejtingappar och vilken roll vänner och sociala nätverk spelar i deras dejtande. Studien bygger dels på intervjuer med 32 australiensare som identifierade sig som hbtq+ på olika sätt, dels på workshops. På workshoparna delades deltagarna upp i grupper baserat på vad de använde för appar, exempelvis om de använde appar som Grindr eller appar som HER².

Syftet med studien var att undersöka vilken roll vänskap spelar i deltagarnas dejtingliv och hur det påverkade säkerhetsriskerna som kan uppstå vid onlinedejting (Byron, Albury & Pym 2021). Huvudsakliga teman som dök upp var *gemensamma vänner, att bygga vänskaper, vänners hjälp vid appanvändande* samt *säkerhetsstrategier som involverade vänner*. Säkerhetsaspekter kunde vara att de exempelvis att de kontaktade sina vänner när de skulle gå på dejt, för att någon skulle veta var de befann sig om det skulle uppstå en osäker situation. Säkerheten kunde också visa sig genom att ha gemensamma vänner eftersom man då kunde försäkra sig om att den man skulle dejta inte uppgav en falsk identitet. För vissa fanns det även en social aspekt i själva dejtandet, utöver att det var ett sätt att skaffa vänner fanns det en social komponent för vissa i dejtingprocessen. Det var inte ovanligt att vänner gav råd alternativt helt skrev sina vänners profiler, eller hjälpte till att skriva till potentiella partners. Genom sin studie kunde de konstatera att vänner och sociala nätverk kan spela olika roller när det kommer till dejting via appar inom hbtq+-communityt. För denna uppsats menar vi att Byron, Albury och Pym studie är relevant för att peka på hur vänskap och sociala nätverk kan stötta personer som dejtar icke-normativt. Vi har även hittat andra studier om icke-normativ dejting, bland annat en studie av Riki Thompson (2022), där Thompson undersöker vikten av att vara inkluderande av icke-monogama i utvecklingen av dejtingappar. Eftersom dejtingappar inte varit fokus för studien utvecklar vi dock inte detta närmare här.

2.3 Fördomar och föreställningar om icke-monogama

I detta avsnitt kommer forskning som berör fördomar och föreställningar om icke-monogama att presenteras. Avsnittet är uppdelat i "Informellt" och "Formellt". Det informella stödet inkluderar allmänhetens syn, vänner, familj och arbetskollegor. Det formella utgår från

¹ Samlingsbegrepp för att beskriva personer som avviker från hetero- och cisnormen. Förkortningen står för homosexuella, bisexuella, transpersoner och queera. + står för personer som inte inkluderas i hbtq, men ändå avviker från sagda normer. (Malmquist, Lundberg & Wurm 2017)

² Grindr är en nätverksbaserad app för gay, bisexuella, trans och queera individer (Grindr 2023) och HER' är en app för queera kvinnor och personer med icke-normativa könsidentiteter (HER 2023).

forskning om vilka föreställningar och fördomar professionella har mot icke-monogama och hur det påverkar deras bemötande.

2.3.1 Informellt

Carlström och Andersson (2019) har genomfört en studie där de undersöker deltagarnas upplevelser av bemötande kopplat till sin icke-monogami. Studiens deltagare upplevde att det fanns risker med att komma ut till omgivningen på grund av hur omgivningen ser på icke-monogama. Även i Sverige som utifrån verkar liberalt när det kommer till sexuella och intima relationer så finns det en känsla av oro över att komma ut. En deltagare lyfte att de aldrig fått en positiv respons när de valde att komma ut som icke-monogam. En annan deltagare berättade om en händelse där de kom ut till sina arbetskamrater och möttes av sexistiska kommentarer om hens relationsform. I en studie av Sandbakken, Skrautvol och Madsen (2022) skriver de om hur västerländska samhällen har en stark relationsnorm där monogama relationer ses som det "naturliga" sättet att bilda relation. Studien baseras på djupintervjuer med 11 norska personer med erfarenhet av att leva icke-monogamt. I studien framkom det att de intervjuade ofta upplevde att deras omgivning påminde om deras "avvikande" relationsform, sett till den mononormativa kontexten. Detta kunde exempelvis ta sig uttryck genom att det i samtal där flersamhet kom på tal kom reaktioner som att "men du är väl gift?" (ibid., s.1057) eller "så skulle jag aldrig kunna leva" (ibid., s. 1060). Framförallt upplevde deltagarna i studien att deras relationer inte togs som lika riktiga eller tillgivna som monogama relationer. Detta kopplade deltagarna själva till allmänhetens bristande kunskap om icke-monogama relationer. Deltagarna i studien beskrev det som tröttsamt att återkommande behöva förklara sina relationer för utomstående. Det ledde i sin tur till en avvägning kopplat till när och om man var villig att delge omgivningen sin relationsstatus, av rädsla för att bli mött av fördomar eller behöva förklara hur relationen fungerar. Det framkom att det finns många fördomar om vad det är som gör icke-monogama relationer svåra, men det mest påtagbara beskrev många av deltagarna som samhällets attityd mot icke-monogami.

2.3.2 Formellt

I den tidigare nämnda studien av Carlström och Andersson (2019) skriver de vidare om vad icke-monogama har för upplevelse av att vara i kontakt med professionella i en svensk kontext, där det blir tydligt att icke-monogamin är något som går emot normerna. De lyfter bland annat att en av deras deltagare stött på problem i möten med psykologer där de har insisterat på att hens icke-monogami är ett tecken på att hen hade en dålig barndom. För en

djupare förståelse av socialarbetares perspektiv på polyamori har Katz och Graham (2020) skrivit en samlingsartikel om den befintliga forskningen om det fenomenet. Vi har valt att presentera den här studien, trots att den fokuserar på professionellas perspektiv snarare än på personer som lever icke-monogamt så som är fokus i vår studie. Vi menar att det är viktigt att ge en bild av hur professionella socialarbetares mononormativa föreställningar kan präglade hur de bemöter icke-monogama personer. Studien har använt sig av en metod vid namn “the scoping review method”, där man har kartlagt 56 peer-reviewed artiklar som berör temat polyamorösitet och samtalsstöd. I studien fann man att det bland de granskade artiklarna ofta beskrevs förgivettaganden om samtalsklienter, kopplat till relationsstatus. Det framkom också att professionella hade en tendens att försöka koppla klientens problem till en avvikande relationsform, även när problemet de sökte för inte var direkt kopplat till relationer. Det blir här av vikt för professionella att rannsaka vilka förutfattade meningar de kan tänkas bära på, samt vara medveten om hur dessa kan tänkas påverka arbetsalliansen. Katz och Graham (2020) lyfter också upp bristen på bedömningsverktyg och riktlinjer, då det mesta har tagits fram med fokus på monogama relationer. Att bli medveten om sina fördomar och aktivt jobba för att lära sig mer är enligt Katz och Graham (2020) den viktigaste aspekten för att det professionella stödet ska bli bättre.

2.4 Socialt stöd för icke-monogama

I detta avsnitt kommer forskning om olika typer av socialt stöd för icke-monogama presenteras, och som i det tidigare avsnittet om fördomar och föreställningar har det delats in i informellt socialt stöd samt formellt socialt stöd.

2.4.1 Informellt stöd

I en svensk studie från 2023 fick Andersson och Carlströms deltagare beskriva hur de önskade att deras liv som icke-monogama skulle se ut. En av studiens deltagare beskrev en dröm om att ha en gård där både hans partners och vänner skulle bo. Där fanns en ambition om att samla sitt sociala stöd på samma plats. I samma studie beskrivs en triad som bestod av två personer i 60-årsåldern och en i 30-årsåldern. I deras intervjuer framkom det att det fanns mycket socialt stöd i deras relation, framförallt kopplat till kroppssyn. Två personer i triaden var transpersoner, där de tillsammans stöttade varandra till att bli mer bekväma med sina icke-normativa kroppar. En annan deltagare i studien beskriver hur viktigt det är att ta vara på de stunder de har tillsammans, både med partners och vänner. Vi ser här hur den tidigare

forskningen pekar på vikten av att ha ett socialt stöd samt hur det påverkar upplevelsen av att leva icke-monogamt. Flera av studiens deltagare lyfter detta fenomen som en del av vardagen som skapar lycka och utopi, och ett sätt att skapa intima kontakter med sina nära och kära (Andersson & Carlström 2023). Det står i kontrast med Sandbakken, Skrautvol och Madsens studie från 2022 där de skriver om en avsaknad av ett informellt stöd från sin omgivning. De beskriver detta som *stigma mot icke-monogama*. Det sociala stödet ses här som en skyddande faktor gentemot minoritetsstress³ och trots att många saknade stödet från flera håll i sina liv fanns det för samtliga deltagare viktiga arenor där det informella sociala stödet existerade. Detta stöd fanns att tillgå inom intresseorganisationen PolyNorge, där de intervjuade kunde träffa likasinnade för stöd. Den andra arenan för det informella sociala stödet utgjordes av de egna förhållandena och det stöd nuvarande partner/s kunde ge. Artikelförfattarna trodde att graden av upplevd minoritetsstress kunde se annorlunda ut för personer som stod utan det nätverk PolyNorge eller förhållanden kunde ge.

2.4.2 Formellt stöd

Att titta på hur klienter upplever kontakt med professionella om sin icke-monogami är något som Schechinger, Sakaluk och Moors undersökte i sin studie från 2016. Personer med erfarenhet av icke-monogami fick bedöma sina kontakter med professionella samtalsterapeuter utifrån hur deras terapeuter hade agerat under möten, hur mycket terapeuterna hjälpte samt huruvida deltagarna avslutade kontakten i förtid. För vår studie är det denna artikel av intresse, då det vi undersöker är hur personer som lever icke-monogamt kan prata med professionella om dejting. Därav är forskning om hur icke-monogama klienter upplever bemötande och vad det kan ha för konsekvenser relevant för vår studie. Resultaten visade att det fanns ett samband mellan att individer som fick ett dåligt eller opassande bemötande av sin terapeut avslutade kontakten i förtid. Något som också framkom i studien var att många samtalsterapeuter inte hade goda kunskaper om icke-monogami. Studien visade att det var en majoritet som hade upplevt sina terapeuter som hjälpsamma, att de var bekräftande, använde bra metoder, var icke-dömande och hade goda kunskaper. Det var dock 38% som svarade att de inte hade haft en bra erfarenhet av samtalsterapeuter, där de istället upplevdes som dömande, saknade kunskap, var avvisande eller fokuserade på icke-monogamin för mycket.

³ En förhöjd stress till följd av att bryta mot normer som exempelvis cisnorm, heteronorm eller mononorm (Malmström, Lundberg & Wurm 2017).

Utifrån perspektivet om hur professionella kan och bör agera i möten med icke-monogama skriver både Gebel, Griggs och Washington (2023) och Woodbridge (2022) om. Gebel, Griggs och Washington (2023) analyserar i sin artikel hur strukturell terapi kan appliceras på icke-monogama relationer samt vilka styrkor och svagheter metoden för med sig. De belyser till att börja med hur icke-monogama personer är tydligt underrepresenterade i parterapi-studier, samt hur det finns få modeller utformade för att arbeta med icke-monogama relationsformer. Woodbridge (2022) däremot skriver om vad samtalsterapeuter bör tänka på när de har behandlande samtal med polyamorösa. Att utforska hur ett gott bemötande ser ut i forskningen är av relevans för att belysa vad som kan bli bättre i bemötande i samtal med icke-monogama, vilket är en del av syftet med vår studie. Woodbridge baserar detta på tidigare forskning om hur samhället och psykiska hälsoterapeuter ser på icke-monogama, och de råd Woodbridge ger grundas i relationell psykoterapi med en kulturell inriktning⁴. Gebel, Griggs och Washington (2023) beskriver hur det finns förutfattade meningar och stigma mot personer som lever icke-monogamt. Detta kan leda till att terapeuter, omedvetet eller medvetet, marginaliserar klienten och dennes upplevelser. Artikeln lyfter att personer som lever icke-monogamt kan ofta känna sig dömda för att de har flera sexuella partner, eller bli patologiserande som otrogna eller sexmissbrukare. Detta är något som även Woodbridge (2022) tar upp, att det kan bli ett opassande fokus på polyamorin, där en behandlare gör polyamorin till det centrala i de behandlande samtalen. Detta kan te sig i att behandlaren patologiserar relationsformer och bedömer att den är grundorsaken till ett orelaterat problem, eller att göra sin klient till en lärare för att stilla sin egen nyfikenhet om polyamori.

Gebel, Griggs och Washington (2023) beskriver även att många människor, däribland terapeuter, har fördomar om personer som lever icke-monogamt. Genom att påtala problemet med fördomar underlättar man för både terapeuten själv, men också för klienten, att lyfta fram det dolda i ljuset. Genom att vara en medveten och bekräftande terapeut skapar man möjlighet att vara ett gott stöd för klienten. Medvetenhet kring icke-monogami kan också ge en möjlighet att hänvisa till andra ställen för socialt stöd i form av gemenskaper där klienten kan få känna sig normaliserad och får en möjlighet att bygga sin egen tillhörighet. Genom att

⁴ Relationell psykoterapi med kulturell inriktning, eller Relational-Cultural Therapy (RCT), innebär att behandlaren arbetar mot att skapa en empatisk och ömsesidig relation med klienten. Klienten ska känna att hen kan uttrycka sig fritt och vara i en trygg miljö, och att genom behandlarens empati kan klienten känna sig mindre ensam och mer allierad i sina relationer. Målet utöver att skapa en trygg miljö för klienten är att denne ska börja känna mer empati mot de närstående där relationen brustit och mot sig själv (Woodbridge 2022).

bistå med resurser utöver terapi kan man påverka samhällets mononormativitet samt bekräfta klientens relationsform. Woodbridge (2022) har tagit fram fyra metoder med grund i RCT och konstaterar att genom agera bejakande, göra sig medveten om sina egna fördomar, vara påläst och att undvika att fokusera på polyamorin där det inte är relevant, kan en person som utför behandlande samtal med polyamorösa praktisera etiskt oavsett behandlarens egna val av relationsstil (Woodbridge 2022).

3. Teoretiska utgångspunkter

Vi har valt en queerteoretisk utgångspunkt och begreppet socialt kapital för vår studie. Vi menar att den queerteoretiska ansatsen bäst hjälper oss att undersöka normer och dess påverkan på personer som relationellt lever utanför normen. Eftersom det queerteoretiska perspektivet är brett har vi valt att fokusera specifikt på ett visst antal begrepp som är aktuella inom queerteorin. Vi kommer först ge en grundläggande förklaring på vad queerteori innebär, för att sedan beskriva de teoretiska begreppen *performativitet*, *heteronormativitet*, *mononormativitet* och *den normativa tidslinjen*. Begreppet socialt kapital hjälper oss i sin tur att undersöka hur det sociala stödet påverkar individer och deras relationsskapande. De utvalda delarna av teorin om socialt kapital har vi kopplat till den queerteoretiska ansatsen.

3.1 Queerteori

Queerteori är en blandning av perspektiv som syftar till att kritiskt granska det heteronormativa samhället (Rosenberg 2002). Inom queerteori anser man att strukturer, institutioner, relationer och handlingar är det som vidmakthåller heterosexualitet som en enhetlig allomfattande och naturlig ursprungssexualitet. Man menar alltså att det inte finns en ursprungsexualitet, utan att detta är en social konstruktion. Eftersom queerteori innefattar många olika perspektiv med fokus på föreställningar om normalitet och avvikelse (Ambjörnsson 2016) har vi valt att ge en kort överblick av queerteori för att sedan gå in på de specifika begrepp som vi menar är av relevans för denna studie.

Begreppet *queer* har haft en rad olika betydelser, de flesta av dessa betydelser avser att beskriva något som är avvikande från normen (Rosenberg 2002). Kopplat till queerteori har dock poängen varit att förhålla sig kritisk till kategoriseringar och att ordet queer här inte ska bli en definition eller kategori i sig själv. Queer kan dock, inom queerteori, betecknas som ett kritiskt förhållningssätt till det normativa (Rosenberg 2002; Nationalencyklopedin u.å). En central idé inom queerteori är att studera kön och sexualitet utifrån premisen att dessa är socialt, historiskt och geografiskt konstruerade (Rosenberg 2002). Utifrån ett socialkonstruktionistiskt perspektiv finns det inte en fullständigt objektiv verklighet, eftersom delar av verkligheten är socialt konstruerad och skapas i interaktioner mellan individer (Searle, 1995). Genom den socialkonstruktionistiska ansatsen inom queerteori kan man se hur

individens tolkning och förhållningssätt till den sociala verkligheten skapar normer som i sin tur bidrar till att skapa samhällets strukturer. Strukturerna i samhället är beroende av individer som upprätthåller och accepterar den rådande verkligheten (ibid.), såsom normer om sexualitet och relationer.

3.1.1 Performativitet

Judith Butler är en av queerteorins främsta företrädare och har bidragit till queerteorin med sina centrala tankegångar om performativitet (Rosenberg 2002). Utgångspunkten för Butlers tankar om performativitet är att kategorierna kön och genus inte sammankopplas med påstådda naturliga skillnader mellan män och kvinnor, inte heller anses de höra ihop med någon form av urtillstånd. Kön och genus ses som konstruerade kategorier. Performativitet betyder, i enkel form, att se på kön och genus som ett *görande* och inte som ett varande. Man är alltså enligt detta synsätt inte man eller kvinna per automatik utan det är något man blir genom att det skapas till följd av ord och handlingar. Butler (2007) anser att tillskriva ett kön olika generella egenskaper är inte något som fungerar i verkligheten. Hon skriver att vi konstruerar genus genom hur vi agerar i samhället för att upprätthålla den roll vi blivit tilldelade, och att det inte är något som vi är (Butler 1988). Det är performativa handlingar som bidrar till att skapa och upprätthålla sociala lagar och normer i samhället (Butler 1988). Detta teoretiska resonemang anser vi kan appliceras även på normer om relationsskapande, där performativitet beskriver skapandet av normer och hur de upprätthålls. Butlers teoretiska antaganden innefattar en kritik mot de heteronormativa definitionerna av män och kvinnor, där den "naturliga" heterosexualiteten reproducerar de könsroller som män och kvinnor tilldelas (Butler 1988). Butler beskriver också att hennes resonemang kring kön och genus kan appliceras på flera olika socialt konstruerade system. I denna studie blir det relevant att titta närmare på de strukturer och föreställningar som finns kopplat till monogami. Vi kommer i nästa avsnitt diskutera dessa föreställningar utifrån begreppet hetero- och mononormativitet.

3.1.2 Hetero- och mononormativitet

En av queerteorins centrala utgångspunkter handlar om normalisering, där det framförallt är den normerande heterosexualiteten som är av intresse (Ambjörnsson 2016). Inom ett queerteoretiskt perspektiv ser man heterosexualiteten som kulturellt, socialt och historiskt betingad, snarare än som något naturligt (Kulick 1996). Ett sätt för att närmare undersöka den samhälleliga ställning som heterosexualitet fått som åtråvärd och naturlig är att använda sig

av begreppet heteronormativitet (Ambjörnsson 2016). Med heteronormativitet menas de normer, strukturer, relationer och handlingar som ingår i det normativa heterosexuella sättet att leva. Ett sätt att förklara normativitet är att se det som ett maktsystem som vidmakthåller och förstärker de normer som finns i samhället. Normerna är i sin tur de sociala, ofta osynliga, regelsystem som konstrueras (Rosenberg 2002). Det finns alltså mer än den faktiska sexualiteten som ingår i heteronormativiteten (Ambjörnsson 2016). Genom att prata om heteronormativitet kan vi tydliggöra att det är normerna, inte en viss sexualitet, som ska undersökas (Rosenberg 2002).

Ett flertal normer bildar det vi benämner som heteronormativitet, den mest uppenbara normen är att en kvinna förväntas vara sexuellt och relationellt intresserad av en man och vice versa (Ambjörnsson 2016). De heteronormativa förväntningarna gör att personer som inte passar in lätt känner ett utanförskap. Att inte tillhöra det förutbestämda skriptet kan innebära att omgivningen ser en som konstig eller opålitlig. De konsekvenser som uppstår som följd av att bryta mot normerna, gå utanför normativiteten, följs ofta av samhälleliga konsekvenser såsom utanförskap, marginalisering och stereotypisering (Rosenberg 2002). Denna typ av konsekvenser kan vara av betydelse för upplevelser av dejting bland personer som dejtar icke-monogamt, vilket framkommer i kommande analys.

Under heteronormativiteten ingår även mononormen. En kortfattad definition av mononormen är ”en konstruktion av det monogama paret som normen” (Andersson 2011, s.65). Det monogama paret står i centrum av hur samhället är uppbyggt (Andersson 2011), det är den typ av relation som är den gyllene standarden och är en del av bilden av den perfekta familjen (Bauer 2014). Det i sig skapar ett vi och dem, där det monogama paret är en enhet som ingen kan röra. Mononormerna upprätthåller monogami och tvåsamhet som något naturligt, vilket bidrar till en maktstruktur där monogami är hierarkiskt överordnat icke-monogami (Bauer 2010). Mononormen konstruerar vidare en typ av idé av att alla individer har samma typer av preferenser för att ha ett exklusivt och heterosexuellt förhållande (Finn 2010). I mononormativa relationer existerar även ett privilegium som inte återfinns i icke-monogama relationer, till exempel att kunna öppet prata om sin partner i samma utsträckning. Det finns sociokulturella privilegier som monogama har, som att kunna visa sina intima relationer offentligt. Intima relationer kan tyckas vara något som är privat, men det är något som definierar flera sfärer av individers liv. Privata relationer blir publika när det kommer till hur de påverkar ens samhällsroll, familjeskapande, professionella roll,

juridiska aspekter och ekonomi (Rambukkana 2010). Därmed blir det en påverkan i alla dessa publika skeenden vilken typ av relation man har, där en mononormativ relation innebär ett privilegium.

3.1.3 Den normativa tidslinjen: Relationstrappan och Queer temporalitet

En del av mononormativitet är något som kallas för *relationstrappan*. Relationstrappan är ett fenomen som är kopplat till hetero- och mononormativitet och är en slagss ritning på hur en relation ska se ut och utvecklas. Inom relationstrappan finns det regler om att vissa saker ska ske efter en viss tid. Det kan exempelvis handla om att en person dejtjar för att träffa en person att stadga sig med, de flyttar ihop, gifter sig, skaffar barn och blir gamla tillsammans (Wauthier 2022). Normen formar hur personer skapar sina relationer, och samhället i sig upprätthåller de normerna genom sociala strukturer.

Queer temporalitet är ett begrepp som också används för att granska och förstå relationers utformning som följer det heteronormativa livsmanuset (Ambjörnsson 2016). Enligt teorin om queer temporalitet ska ett liv som är begripligt passera de olika milstolpar relationstrappan benämner i en given ordning och vid vissa givna tidpunkter i livet. Dessa milstolpar är på olika sätt förknippade med heteronormativitet. Livsmanuset bör innehålla en barndom som pojke eller flicka, en pubertet som stämmer överens med det givna könet samt en heterosexuell parbildning. Vidare förväntas man få barn och skapa familj mellan 30 och 50 årsåldern för att sedan få en fördjupad självkänedom när man blir gammal. Detta manus kan ses som en upptrampad stig, ju fler som följer samma tydliga väg desto svårare blir det att avvika från den (ibid.). Det livsmanus som här beskrivits kan förstås som den heteronormativa temporaliteten (Halberstam 2003). Det går att förstå den upptrampade stigen som med sitt förutbestämda händelseförlopp som ett heterosexuellt ideal. Detta ideal gör att den som avviker från stigen på ett eller annat sätt lätt kan framstå som misslyckad, även om personen själv aldrig velat det som idealet upprätthåller (Ambjörnsson 2016). Den queera temporaliteten är avvikandet från den upptrampade stigen och skapandet av alternativa livsmanus (Halberstam 2003). Queer temporalitet och relationstrappan är begrepp som vi i teorin använt oss av för att utforska hur deltagarna förhåller sig till det normativa, samt för att försöka få en djupare förståelse för hur alternativa livsmanus kan ta form.

3.2 Socialt kapital

Socialt kapital är ett teoretiskt begrepp som myntats av Pierre Bourdieu (1986), vilket utgår från hans så kallade kapitalteori. Kortfattat kan denna teori beskrivas i termer av att människor innehar olika typer av kapital; ekonomiskt, kulturellt och socialt kapital (Bourdieu 1986). Kapitalet är något som byggs över tid, och de olika typerna av kapital fyller olika funktioner i individers liv samt har olika påverkan på samhället. För att förtydliga kring socialt kapital som är relevant för vår studie så avser det sociala resurser och sociala nätverk, vilka bidrar till en individs eller en grups kapital. Socialt kapital kan vara symboliskt, materiellt eller något som legitimerar en person i olika situationer (Bourdieu 1986). Det sociala kapitalet byggs genom att knyta kontakter och skapa ett nätverk av personer eller grupper som en individ kan mobilisera. Bourdieu ger ett exempel på att en person kan vara högutbildad, men att denna utbildning inte nödvändigtvis gör att personen får ett framgångsrikt liv (Eriksson 2003). Det behövs också ett socialt kapital; kontakter och personer som kan gå i god för dig. På så sätt kan socialt kapital leda till bland annat ekonomiskt kapital, även om socialt kapital i sig inte är något man direkt kan ta på (Portes 1998). Coleman (1988) skriver att en tillslutning av sociala nätverk generellt behövs för att tilliten och normerna inom det sociala systemet som bygger det sociala kapitalet ska kunna existera. Vi gör i den här studien en koppling till att icke-monogama på ett sätt är del av en typ av sluten grupp, och på så sätt finns det ett socialt kapital inom den gemenskapen (Jfr. Eriksson 2003). Det finns kritik om att koppla socialt kapital till en så vid grupp som gör att begreppet blir oanvändbart (jfr. Eriksson 2003). Vi anser dock att kopplingen fungerar för vår studie när vi avgränsar socialt kapital genom att koppla det till queerteori, där det genom de normerna som är rådande skapar den tillslutning som Coleman (1988) skriver om.

3.2.1 Hur socialt kapital skapas

Att skapa socialt kapital är en process av att bygga ett socialt nätverk, i och med att kapitalet baseras på relationer mellan människor (Portes 1998). Att vara gift med någon, vara del av en prestigefull familj eller vara med i en viss grupp är något som kan skapa socialt kapital (Bourdieu 1986). Vi liknar detta vid att en person i en monogam relation kan upprätthålla en högre status i samhället genom privilegiet som kan komma från att vara just monogam (jfr. Rambukkana 2010). Det bidrar på så sätt till ett högre socialt kapital att vara monogam. Det behövs en relation till någon för att skapa ett socialt kapital (Portes 1998). Det är inte något som är givet att man har, utan skapas genom samhällets strukturer och genom de

förutsättningar man har (Bourdieu 1986). Det kan återfinnas i formella och informella nätverk, i förtroende mellan människor, eller i sociala normer (Eriksson 2003). Genom dessa olika typer av nätverk kan en person med ett stort socialt kapital ta del av information om hur man exempelvis ska agera i vissa situationer, samt kunna lita på att det kommer finnas stöd från andra personer i alla sammanhang de befinner sig i (Eriksson 2003). Enligt Portes (1998) finns det olika källor till att människor skapar socialt kapital, vilka han beskriver som värderationella motiv eller instrumentella motiv. I instrumentella motiv ingår ömsesidigt utbyte och upprätthållande tillit, medan de värderationella motiven innefattar internalisering av normer samt bunden solidaritet (jfr. Eriksson 2003). Internalisering av normer innebär att man som individ följer de normer och regler som finns i ett samhälle eller en gemenskap. Ett starkt socialt kapital innebär att personerna i gemenskapen har internaliserat normerna, och kan lita på att de andra har gjort det också. Det innebär en trygghet och en säkerhet för de inblandade (Portes 1998). Den andra delen, bunden solidaritet, bildas när personer som är i liknande situationer binds samman i en grupp och solidariteten skapar en nästan blind tro på gemenskapen (Portes 1998). Fördelar och nackdelar med den bundna solidariteten ligger i att personer som är med i den solidariteten gör allt för varandra och för det gemensamma målet (Portes 1998). Instrumentella motiv som källa till socialt kapital bygger som sagt på ett ömsesidigt utbyte samt ett upprättande av tillit. Ett ömsesidigt utbyte kan tyckas transaktionellt när vi pratar om sociala relationer, men alla relationer innebär ett utbyte av bland annat tid, energi och engagemang. Portes (1998) menar att det ömsesidiga utbytet baseras på att vi ger något till en annan individ, och förväntar oss att bli återbetalda. Det är något som bygger socialt kapital. Det går hand i hand med det andra instrumentella motivet, ett upprätthållande av tillit. Genom att ge resurser till gruppen eller en annan individ litar man på att man ska få tillbaka det på ett eller annat sätt (ibid.). Att dela med sig av sig själv kan också vara för att få tillträde till en viss grupp, och på så sätt utöka sitt sociala kapital.

3.2.2 Effekter av socialt kapital

En effekt av socialt kapital kan innebära att personer som är del av en social struktur kan uppnå de mål hen har satt för sig själv (Coleman 1988). Sociala kapital innebär i sig att det inte är den som tillför mest till den sociala strukturen som tjänar mest på det som det exempelvis kan vara i frågan om ekonomiskt kapital, utan hela den sociala strukturen tjänar på att det går bra för gruppen (Coleman 1988). I vår studie räknar vi att en positiv effekt av socialt kapital kan innebära en tryggare miljö för att dejta, samt att det sociala kapitalet skapar fler möjligheter att dejta. Vi ser också att det kan skapa en större möjlighet att prata

om dejting med sitt sociala nätverk. Portes (1998) beskriver effekter av socialt kapital, baserat på tidigare forskning, som ett sätt att inneha social kontroll, en källa av familjesupport samt att socialt kapital är en källa för att dra nytta av nätverk utanför familjen. Det är den sistnämnda vi finner intressant för denna studie, vilken typ av nytta det finns i sociala nätverk som inte är kopplat till den direkta familjen. Portes pekar på etniska grupper och vilka fördelar de har av att vara en sluten grupp, och återigen är det där vi har valt att göra samma sak med icke-monogama som grupp. Där Portes (1988) pekar på hur etniska grupper drar styrka och fördelar av varandra då de är utanför på grund av rasism, pekar vi i vår studie på hur icke-monogama kan dra nytta av det sociala kapitalet inom gruppen i en mononormativ kontext.

4. Metod

Detta kapitel beskriver vilka metoder som använts för att skapa denna kvalitativa studie. För insamling av empiri har semistrukturerade intervjuer gjort, som sedan har transkriberats och analyserats tematiskt med stöd av teori. Valet att göra en kvalitativ studie med intervjuer gjorde vi för att kunna lyfta deltagarnas egna historier och berättelser, där deras erfarenheter och upplevelser står i fokus. Det gav oss även möjlighet att uppnå studiens syfte och svara på de forskningsfrågor som ställts.

4.1 Förförståelse

Vi hade en förförståelse när vi påbörjade arbetet med studien, vilket är något som inte går att komma ifrån (jfr. Thurén 2019). En stor del av vår förförståelse grundar sig i de olika utgångspunkter vi går in i studien med, då en av oss har egna erfarenheter av att dejta icke-monogamt och den andra inte har det. Att studera något som ligger så nära kan vara bra för att få kontakt med personer, veta vad för språk som används och känna till ämnet mer intimt (Jacobsen 2012). Däremot kan det påverka negativt där det skapar en svårighet att granska ämnet kritiskt eller vara opartisk (ibid.). Att både ha en person som tillhörde gruppen och en som inte gjorde det var något som vi diskuterade genomgående. Utöver hur det påverkade vår studie etiskt pratade vi även om hur vi kunde hitta styrkor i att ha två olika utgångspunkter. Vi har diskuterat detta utifrån egna värderingar och förhållningssätt men också sett det som viktigt att ha undersökt de forskningsetiska premisserna kopplat till denna aspekt. En styrka med att stå utanför kan vara förmågan att analysera utifrån en främlings perspektiv, samt möjligheten att ställa öppna och "dumma" frågor om saker en från den egna gruppen antas inte behöva ha förklarat för sig (Bridges 2001). I slutändan upplevde vi inte att det blev någon större skillnad i hur vi utförde intervjuerna eller kodade, utifrån våra egna relationsstilar. Det kan bero på att vi redan diskuterat det mycket och var på samma sida om vad vi båda hade för utgångspunkter, där det därför inte blev någon större påverkan.

4.2 Forskningsdesign

Som vi tidigare skrivit valde vi att göra en kvalitativ studie för att våra deltagare skulle få möjlighet att fritt prata om sina erfarenheter, då erfarenheterna är det som är av relevans för studien. En sådan metodologi genererar en fördjupad förståelse av ett fenomen genom att systematiskt samla in omfattande detaljer, vilket i sin tur möjliggör en mer djupgående och

nyanserad analys av ett särskilt fenomen (jfr. Jacobsen 2012). Denna metodik betonar betydelsen av att aktivt lyssna på deltagarnas perspektiv och tolkningar. Valet att ha semistrukturerade intervjuer gjordes för att det är ett sätt kunna styra våra intervjuer med frågor för att svara på de forskningsfrågor vi har, och samtidigt låta deltagarna i studien få prata fritt (Kvale & Brinkmann 2014). Studien handlar om de erfarenheter som personer som har eller lever icke-monogamt har av dejting och socialt stöd. Därför var det gruppen icke-monogama vi ville komma åt, för att utforska deras *livsvärld* (jfr. ibid.).

4.2.1 Urval

För att hitta deltagare till studien använde vi oss av ett enkätprogram (Qualtrics) där personer hade möjlighet att göra en anmälan i ett intresseformulär för att delta i studien (se Bilaga 4). I utformandet av formuläret reflekterade vi över vad som var av relevans för oss att veta och landade i att vi ville veta ålder, deras mailadress, var de bodde samt om de hade några förslag till studien. Vi avgränsade vilka uppgifter som samlades in utifrån att för mycket information skulle kunna vara begränsande i urvalet av deltagare. Exempel på vad vi valde att inte fråga om var information om hur deltagarna levde icke-monogamt, hur länge de varit icke-monogama, kön eller sexualitet då vi ansåg att det inte var relevant för studien i det skedet. Formuläret delades på Facebook både på våra personliga väggar och i Facebookgrupper specifikt för personer som lever icke-monogamt i Sverige. Genom detta nådde vi den gruppen som var intressant för studien men också andra grupper där personer med relevanta erfarenheter kunde finnas. Inlägget på Facebook var även möjligt att dela, och därmed nådde vi ut till fler än bara våra bekanta och de som var aktiva inom de olika facebookgrupperna. Även om vi fick bra spridning av vårt intresseformulär på facebook så kvarstår faktum att enbart personer som är aktiva på facebook som fick möjlighet att anmäla intresse. Vi kunde se att de flesta som svarade på formuläret var från de grupper med specifikt fokus på icke-monogami som vi hade delat i. Totalt fick vi in 32 intresseanmälningar med ett åldersspann på 24-60 år från olika delar av Sverige. Av de personer som var intresserade gjorde vi avgränsningar baserat på ålder för att få så stor spridning som möjligt (jfr. Jacobsen 2012), där vi valde deltagare så långt det gick från olika åldersgrupper. Vi baserade även urvalet delvis på vad de hade skrivit för förslag till studien i intresseformuläret, då det tydde på att de besatt värdefull information (jfr. ibid.).

När vi gjort ett primärt urval kontaktade vi totalt sex personer i två storstäder i Sverige för att kunna göra intervjuer på plats. Vi fick kontakt med vissa och bokade in två intervjuer i

vardera storstad, men fick även gå vidare till att göra ett andra utskick till personer på grund av att det schemamässigt inte fungerade att ses för vissa deltagare, eller att de helt enkelt inte svarade. Vid ett andra utskick skickade vi även till personer utanför storstäderna för att få en geografisk spridning och öppna upp möjligheten för att göra distansintervjuer. I slutändan gjorde vi fyra intervjuer på plats i två olika storstäder, samt en distansintervju med en person från en av storstäderna. Anledningen till att det endast blev intervjuer i storstäder var beroende av vad som blev görbart för oss. De som kontaktades som bodde på mindre orter hade inte möjlighet att delta. Det ledde till en geografiskt minskad spridning i vårt urval, då de erfarenheter som framkommer i studien endast kommer från personer som bor i större städer.

4.2.2 Intervjuer

Inför utförandet av intervjuerna tog vi fram en intervjuguide (Bilaga 1) där vi bröt ner studiens forskningsfrågor i teman och förslag till frågor (jfr. Kvale & Brinkmann). Syftet med guiden var inte att vara ett strikt frågeformulär, utan det var ett flytande dokument som var ett stöd. Genom att ha guiden kunde deltagarna i studien berätta fritt om sina erfarenheter och vi kunde säkerställa att forskningsfrågorna besvarades. Som en del av att skapa intervjuguiden genomförde vi även en testintervju där en av oss intervjuade den andra. Detta blev ett sätt för oss att se vilka frågor som fungerade bra och vilka formuleringar eller frågor vi behövde ändra. Vi gjorde ett aktivt val under intervjuerna att använda oss av "flersam" och inte icke-monogam, alternativt spegla det ord deltagarna själva använde för att beskriva sig själva. Detta för att frångå det lite mer strikta begreppet "icke-monogam" som vi valt att använda i studien. Guiden var överlag ett stort stöd under intervjuerna, där vi hade något att återgå till när vi upplevde att det inte fanns fler följdfrågor att ställa på deltagarnas berättelser. Vi kunde även enkelt justera guiden när vi märkte att vissa frågor var för stora eller att något behövde definieras mer, exempelvis att lägga till frågan om vad deltagarna anser att dejting är. I vissa fall var intervjuguiden lite för formellt och invecklat formulerad där det krävdes en extra förklaring med vad vi menade med en fråga, och i en av intervjuerna skapade intervjuguiden en känsla av en utfrågning. Vi reflekterade efter intervjun om att det kan finnas olika förväntningar på hur en intervju ska se ut och hur intervjun ska vara utformad. Därmed ansåg vi att det kunde vara bra att på förhand diskutera med deltagarna om hur vi tänkte att intervjun skulle vara strukturerad, utan att nödvändigtvis ge alla frågor till deltagaren. Som går att utläsa i intervjuguiden ställde vi ganska många frågor om att dejta via appar och

dejtingappars utformning. Det var ett bra sätt att bryta isen med deltagarna, även om det inte fick ett så stort fokus i resten av studien.

Alla intervjuer började med att deltagarna fick läsa igenom informationsbrevet igen (Bilaga 2) och fylla i samtyckesblanketten (Bilaga 3). Intervjuerna blev uppdelade mellan oss, där en ledde intervjun och den andra antecknade. Vi hade en ambition om att göra samtliga intervjuer i enskilda grupprum för att vara i en ostörd miljö. En anledning till det var att vi ville ge våra deltagare möjlighet att diskutera och prata fritt utan någon känsla av att bli avlyssnad. En annan anledning var för att undvika störningsmoment som andra människor eller bakgrundsljud. Tre av intervjuerna utfördes i grupprum på bibliotek. Vi valde bibliotek då vi upplevde det som en neutral plats som dessutom hade grupprum. En av intervjuerna hölls på ett café. Vi upplevde en kontrast mellan de två olika miljöerna, där grupprummen var en nästintill klinisk miljö och cafémiljön var mer avslappnad. På cafét var det en hög ljudnivå som gjorde det svårare att höra vad som sades. En intervju skedde via Zoom då det inte gick schemamässigt för oss att ses på plats, som med de andra intervjuerna. Då kroppsspråk är en stor del kommunikation (Kvale & Brinkmann 2014) upplevde vi att det var en svårare intervju att ha när vi diskuterade så intima ämnen som relationsskapande och dejting. Vid intervjuerna på plats upplevde vi inte att det var lika svårt att prata om känsliga ämnen då vi på ett annat sätt kunde läsa av deltagarna och känna in stämningen i rummet. Intervjuerna spelades in via Windows egna ljudinspelningsprogram på en dator. En av intervjuerna spelades inte in, något som tyvärr kan ske på grund av den mänskliga faktorn (jfr. *ibid.*). I det fallet använde vi oss av de anteckningar som skrevs under intervjun samt detaljer som vi kom ihåg. Intervjuerna blev 40-90 minuter långa och vi upplevde att det kom fram mycket relevant information i samtliga intervjuer.

Kvale och Brinkman (2014) redogör för de svårigheter som kan uppstå när man ska intervjua personer över kulturella gränser. De beskriver mycket av dessa kulturella skillnader kopplat till etniskt ursprung eller olika språkbakgrund. Det finns även andra kulturella aspekter såsom inom hbtq+ i form av en subkultur, vilket Kvale och Brinkman (2014) också redogör för. I likhet med detta menar vi att även icke-monogami kan ses som en subkultur. Därför blev det i våra intervjuer extra viktigt att vara medvetna om interkulturella skillnader och att inte göra antaganden utifrån en felaktig förförståelse, utan att istället vara extra angelägen att fråga om eventuella oklarheter uppstod.

4.3 Bearbetning av empiri

I vår bearbetning av empirin har vi transkriberat ljudfilerna. När vi transkriberade dem så gjorde vi det ordagrant, men sedan för att använda exempelvis citat omvandlade vi det talade språket till skriftspråk för att öka förståelsen (jfr. Brinkmann & Kvale 2014). För att göra det tog vi bland annat bort små ord som “eh” eller “mm”, utfyllnadsord som exempelvis “liksom” samt upprepade ord. Vi gjorde valet att behålla småord eller upprepningar ibland om det var viktigt för att förstå den underliggande tonen i meningen. I intervjun som inte spelades in använde vi anteckningarna och kunde därmed få med deltagarens berättelser även om vi inte kunde använda direkta citat. I citat som vi har kortat ner har vi skrivit detta som [...].

4.3.1 Hantering av empiri enligt GDPR

För hantering av data enligt GDPR följde vi den checklista som finns på Göteborgs Universitets webbplats (2023). Då vår studie handlar om relationsskapande och dejting är det känsliga uppgifter som behandlas utöver personuppgifter, därav samlade vi in skriftligt samtyckande till behandling av känsliga uppgifter från samtliga deltagare (Bilaga 3). Vi skrev en majoritet i av vår studie i ett delat dokument via Google docs, men alla uppgifter om deltagare och potentiella deltagare hölls i Outlook, Qualtrics eller i Word. Samtliga av dessa program godkända enligt Göteborgs Universitets riktlinjer. De inspelningar vi gjort samt den transkriberade rådatan förvarades på våra datorer och en USB-sticka, för att undvika att de känsliga uppgifterna om våra deltagares erfarenheter skulle vara på internet. Det var först när vi anonymiserat citaten som de blev inlagda i det delade dokumentet. All information och personuppgifter till personer som inte längre behövts, exempelvis personerna som inte blev relevanta att intervjua, blev borttagna när rekryteringen till studien var slutförd.

4.4 Analys av empiri

Den tematiska analysen började med att vi kodade de transkriberade intervjuerna genom att markera ut återkommande och vilka frågor ett visst citat svarade på (jfr. Bryman 2016). En del av kodningen påbörjades under tiden vi transkriberade intervjuerna. Efter en initial kodning där vi hade intervjuerna på papper valde vi att lägga in samtliga koder i Nvivo för att få en tydligare översikt där vi båda kunde kolla på koderna. Vi samlade ihop de som var lika, och därefter plockade vi ut större teman som vi kunde se (jfr. ibid.). Baserat på de koder och i utsträckning teman som dök upp valde vi “Att dejta icke-monogamt i en monogam värld”

samt "Socialt stöd i dejting". De teman som valdes var de som var mest relevanta för att svara på forskningsfrågorna. Utöver de teman som vi valde fanns det annat i materialet vi fann intressant, men som inte besvarade forskningsfrågorna och syftet lika väl. Några exempel på sådana teman kommer att beskrivas närmare i diskussionskapitlet där vi ger förslag på framtida forskning. Därefter analyserade vi våra teman i relation till de teoretiska begrepp och perspektiv vi valt innan tematiseringen började (jfr. *ibid.*). Att vi valt teoretiska begrepp i förväg påverkade hur vi kodade och tematiserade intervjuerna, men vi insåg också att vi var i behov av fler teoretiska begrepp för att utföra vår analys. Då de teoretiska begrepp vi valt var för breda behövdes en avsmalning och andra teoretiska perspektiv för att vi skulle kunna göra den analys vi ville. Ett exempel var tillägget av socialt kapital, där vi upplevde att de begrepp och perspektiv vi valt inte räckte till. Det går inte att generalisera de resultat vi har till en större befolkning endast utifrån intervjuerna, då urvalet är så pass litet. Däremot går det att bygga vidare på de resonemang vi fört, och göra liknande studier med andra faktorer, exempelvis med forskning om andra icke-normativa typer av dejtande. Något som kommer bli tydligt i analysen och resultatet är att vi inte har gjort ett jämnt urval av empiri från våra deltagare. Då det är en kvalitativ studie ser vi inte detta som ett problem, då det fortfarande är de specifika erfarenheterna från var och en som är intressant för studien. Att kunna generalisera helt bland våra deltagare är därför inte relevant.

4.5 Arbetsfördelning

Studien är skriven tillsammans, dock har studiens olika avsnitt delats upp mellan oss där vi sett till våra styrkor. Genom att använda ett molnbaserat dokument (Google Docs) har vi tillsammans kunnat gå igenom texterna och lämnat kommentarer och förslag på förändringar. Därmed var båda delaktiga i samtliga delar av studien. Genomförandet av intervjuerna delades upp, där vi turades om att vara den som ledde intervjun. Transkribering delade vi upp mellan oss och transkriberade två intervjuer vardera. Vi tematiserade intervjuerna enskilt först och sedan diskuterade vi våra olika teman. När vi valt teman skrev vi först enskilt om olika teman och sedan justerade vi som tidigare varandras texter och utvecklade resonemangen.

4.6 Etiska överväganden

Etik ger oss övergripande riktlinjer för att tänka kring hur vårt handlande kan påverka andra (Kalman & Lövgren 2012). Etik inom forskning innebär att det skett en medveten reflektion

kring vad forskningen kan innebära för dess deltagare och samhället i stort. Människovärde, självbestämmande och integritet är synnerligen viktiga kopplat till när forskningen innebär deltagande av privatpersoner.

Under denna studies gång har vi haft en genomgående diskussion kring vad som är etiskt försvarbart och genomförbart för oss, samt om hur vi på bästa sätt förhåller oss till studiens deltagare för att inte inskränka på deras integritet. Vetenskapsrådet (2002) beskriver i sin publikation *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning* vikten av ett etiskt förhållningssätt. Här redogör de för fyra huvudkrav som kan ses som grundläggande för att konkretisera individskyddskravet (ibid.). Individskyddskravet är en kodex som syftar till att säkerställa att individer som deltar i studier skyddas från skada och kränkningar (Vetenskapsrådet 2017). De fyra huvudkraven är samtyckeskrav, informationskrav, konfidentialitetskrav och nyttjandekrav (Vetenskapsrådet 2002). I våra etiska överväganden har vi bland annat reflekterat över dessa principer. Vi kommer vidare också beröra andra etiska överväganden som uppkommit under studiens gång.

Vi har i denna studie vidtagit åtgärder för att uppfylla de forskningsetiska principerna (Vetenskapsrådet 2002). Informationskravet innebär att vi har behövt säkerställa att personerna deltar av fri vilja och att de har fått tillräcklig information för att ge oss ett informerat samtycke (Vetenskapsrådet 2002; Kvale & Brinkmann 2014). Samtyckeskravet syftar till att deltagarna ska ha samtyckt till deltagande av egen fri vilja och att det inte ska finnas en beroendeställning mellan forskare och deltagare (Vetenskapsrådet 2002). För att fastställa samtycke- och informationskravet (Kvale & Brinkman, 2014; Nygren 2019; Vetenskapsrådet 2002) har deltagarna både muntligt och skriftligt fått information om att de närsomhelst kan avbryta intervjun eller dra tillbaka sitt samtycke för användandet av intervjun. Deltagarna har fått information om att de kommer att vara anonyma. Nyttjandekravet säkerställer hur insamlade uppgifter används (Vetenskapsrådet 2002), att allt insamlat material kopplat till studien enbart ska användas till forskningssyfte. Även detta har vi informerat våra deltagare om. I enlighet med nyttjandekravet, samt vad som är godkänt inom Göteborgs Universitets riktlinjer för hantering av personuppgifter, raderades all information om deltagarna efter avslutad uppsats.

Konfidentialitetskravet berör hur vi hanterar det insamlade materialet och de uppgifter vi får ta del av (Vetenskapsrådet 2002). Här har vi beskrivit för deltagarna hur vi ämnat lagra deras

uppgifter och för att skydda deltagarnas anonymitet har vi gett deltagarna fiktiva namn; Naomi, Lucas, Melissa, Kim och Hedda. Vi har även valt att inte benämna orter vid namn utan bara ungefärlig storlek. Eftersom gruppen vi undersöker tillhör en minoritet anser vi att det blir det av extra vikt att värna om anonymiteten. Anonyma citat gör att den stora massan inte kommer kunna identifiera deltagarna, men personer inom den egna gruppen kan däremot tänkas ha lättare att känna igen specifika saker (Nyström 2012). Vi menar dock på att risken för detta minimeras genom att vi utöver "grundläggande" anonymitet inte benämner städer eller specifika platser.

Vi har så långt som möjligt genomfört intervjuerna i ostörda miljöer för att säkerställa att ingen otillbörlig fått ta del av vad deltagarna valt att berätta för oss, utan skydd av anonymitet. Dock var en intervju omöjlig att få helt ostört, på deltagarens initiativ hade vi därför intervjun på ett café. I det här fallet valde vi att genomföra intervjun på detta sätt eftersom förslaget kom från deltagaren själv. För att minimera risken att personer i omgivningen tog del av informationen hittade vi ett lugnt café som deltagaren föreslog och satte oss så avskilt som möjligt. Vi erbjöd deltagaren att läsa igenom intervjufrågorna dagen innan för att hen skulle kunna ta ett mer informerat beslut om huruvida den mer offentliga miljön kändes okej. Deltagaren ville läsa igenom frågorna och kände sig även efter detta trygg med att genomföra intervjun på ett café.

Vi har ovan beskrivit hur vi har förhållit oss till Vetenskapsrådets riktlinjer. Vi är dock medvetna om att det finns ytterligare etiska överväganden som är av betydelse i en studie som denna. Att genomföra intervjuer innebär till exempel att det finns olika aspekter att ta hänsyn till, inte minst när ämnet rör det privata livet som i denna studie (jfr. Kvale & Brinkman 2014). Utformningen av frågeguiden är med hänsyn till att vi studerar det privata utformat med extra hänsyn till att bara ställa relevanta frågor och undvika att rota i deltagarnas privatliv mer än nödvändigt. Vi har inte aktivt frågat om exempelvis sexliv eller hur deras intima relationer ser ut, men har varit medvetna om att dessa aspekter kan komma att dyka upp spontant i svar. Vid ett fåtal tillfällen kom vi in på ämnen av känslig natur, efter avslutad intervju var vi då noga med att stämna av att allt kändes bra för deltagaren. Eftersom intervjuerna har en semistrukturerad utformning går det inte att exakt förutsäga hur ingående svaren kommer att bli (jfr. Lövgren, Kalman & Sauer 2012). Då det finns en risk att få svar som av mer privat natur än tänkt har det varit extra viktigt att vara noga med deltagarnas rätt till anonymitet.

Det är också viktigt att ha i beaktande hur deltagande i studien kan tänkas påverka deltagarna, grundregeln är att risken för att en deltagare ska bli lidande av sitt medverkande ska vara minimal (Kvale & Brinkman 2014). Utifrån de olika åtgärderna som ovan beskrivs anser vi att risken för negativa konsekvenser för den enskilde som liten. Vi har valt att så långt som möjligt ha intervjuer på plats med våra deltagare. Detta delvis för att öppna upp för ett mer avslappnat samtal, men också för att bättre kunna ta hand om de känslor som potentiellt kan uppstå. Genom att befinna oss i samma rum har vi haft möjlighet att lättare känna av stämningen, anpassa frågor och bemötande. Deltagarna har fått ta del av ett informationsbrev som beskriver vad studien går ut på samt vad för rättigheter de har att avbryta för att de ska känna sig så trygga som möjligt.

Skaerbaek (2020) skriver om hur vikten av att förhålla sig till alla kriterier för en etisk försvarbar forskning kan stärka maktförhållandet mellan deltagare och forskare. Detta utifrån att forskaren fattar många beslut över deltagarens huvud för att säkerställa exempelvis anonymitet. Samtidigt som det är av vikt att hålla på de forskningsetiska principerna är det också viktigt att studiens deltagare får känna sig delaktig, för att minska maktobalansen. Vi menar, utifrån Skaerbaeks (2020) resonemang, att det är av vikt att göra deltagarna delaktiga i studien så långt det går, eftersom det är deras berättelse vi undersöker. Därför har vi exempelvis valt att tillmötesgå förslaget om café som intervjuplats, men också låtit deltagarna utifrån vår preferens om ostörd lokal välja var vi ses. Vi har även erbjudit deltagarna att själva välja sina fiktiva namn för anonymisering samt gett dem möjlighet att läsa igenom resultat och analys innan den slutgiltiga inlämningen.

En aspekt som är viktigt att ta hänsyn till i de etiska övervägandena är huruvida kunskapen förbättrar den mänskliga situationen som undersöks, eller helt enkelt ger några goda effekter (Kvale & Brinkman 2014). Bridges (2001) menar på att denna aspekt är av stor vikt när man ska genomföra en studie, oavsett om man tillhör gruppen som studeras eller inte. En av deltagarna i vår studie lyfte frågan vad vår ambition och vad nyttan med studien är. Vi anser att studien kan bidra med goda effekter eftersom det vi undersöker saknar gedigen forskning. Förhoppningen är att denna studie ska kunna bidra med mer kunskap om hur personer som lever icke-monogamt upplever sitt dejtingliv och det sociala stöd som finns, eller saknas. Genom ökad kunskap ser vi att det finns en bättre möjlighet för personer inom socialt arbete att ha ett bättre bemötande utifrån en större förståelse.

5. Resultat och Analys

I det här kapitlet presenteras resultaten av studien med en tillhörande analys. Resultatet är baserat på de intervjuer som gjorts med deltagarna, där deras erfarenheter och berättelser har delats upp i olika teman; “Att dejta icke-monogamt i en monogam värld” samt “Socialt stöd i dejting”. Analysen av resultatet har gjorts med hjälp av queerteori och de begrepp vi beskrev i teorikapitlet, tillsammans med teorin om socialt kapital. Som nämnts tidigare har våra deltagare fått fiktiva namn; Naomi, Melissa, Hedda, Lucas och Kim.

5.1 Att dejta icke-monogamt i en monogam värld

Som vi beskrivit i våra teoretiska utgångspunkter går det att argumentera för att vi befinner oss i ett mononormativt samhälle (Rosenberg 2002). Detta innebär alltså att de som inte lever monogamt hamnar utanför många av de normer och värderingar som finns inom den mononormativa ramen. Utifrån detta har vi intresserat oss för att försöka förstå hur erfarenheter av att dejta icke-monogamt, alltså utanför normerna, kan se ut. I detta avsnitt kommer vi att fördjupa oss i hur upplevelser av icke-monogam dejting kan se ut.

5.1.1 Vad har icke-monogama för erfarenheter av att dejta

En av de frågor vi började intervjuerna med var att låta deltagarna definiera vad dejting och relationer innebar för dem. Detta utifrån att vi tänkte oss att begreppen inte betyder samma sak för alla, vilket också framkom när vi lät deltagarna definiera fritt. Vi ville få en djupare förståelse för hur olika erfarenheter av dejting kan se ut i en icke-monogam kontext och pratade därför med våra deltagare om deras syn på dejting, både som ett generellt fenomen men framförallt utifrån deras egna upplevelser av dejting. I detta avsnitt är det Naomis erfarenheter som kommer att presenteras. Hon beskriver dejting utifrån hur hon definierar det, men också vad dejting i praktiken kan innebära för henne.

Jag skulle beskriva det som något typ av så här: Normramverk för att träffa människor som både kan vara positivt och negativt. Jag kan tycka att det är lite läskigt för att jag vet att jag träffar ändå en hel del personer som kanske inte är queers och kanske inte är jätteflersamma av sig och som har massa förväntningar som är kopplade till det normramverket [...]. Men sen skulle man ju också kunna säga från mitt perspektiv att dejting skulle kunna vara lika gärna att gå ut och ta en, ska jag inte säga, utan tio bärs

och rånångla på en spårvagnshållplats, liksom det. Egentligen är det ju bredare, men det jag tänker på när jag tänker på dejting är ändå någonting... Ja, men som existerar inom förväntningar som ofta är monogama och heterosexuella.

Naomi beskriver i citatet hur hon ser på dejting, och den bild som målas upp är att dejting för henne är någonting med förväntningar kopplat till monogama och heterosexuella normer. Att träffa personer som inte själva tillhör en icke-monogam eller queer kontext kan för Naomi kännas läskigt utifrån att hon antar att dessa personer förhåller sig mer till förväntningar kopplat till monogama och heterosexuella normer. Det Naomi beskriver som en mer *normativ dejting* var att gå på bio, kåka finmiddag och ligga, eller generellt mer "pariga" aktiviteter. Naomi beskriver också hur hennes egen typ av dejting ofta skiljer sig från det hon först gav som en definition av dejting. Situationer hon själv berättar om med personer hon träffar i dejtingsammanhang tycker hon gör avsteg från normramverket. Hon berättar som exempel om hur den senaste dejten var att kolla på filmer hemma hos någon, gosa och bli hemskjutsad på moped. Alltså ser Naomi på dejting som ett bredare begrepp, men som ändå existerar med hetero- och mononormativa ramar som utgångspunkter. Utifrån mononormativiteten blir det möjligt att se hennes förståelse av dejting kopplat till hur det monogama paret står i centrum och att samhället är uppbyggt utifrån detta ideal (Andersson 2011) och att den mer "pariga" definition Naomi först kommer att tänka på präglas av det idealet. Naomis beskrivning av dejting är något som går att tolka i termer av att den monogama relationsformen skapar ett högre socialt kapital (jfr. Bourdieu 1986). Då monogami är det hierarkiskt överordnade (Bauer 2010) kan det innebära ett högre socialt kapital när man tillhör den gruppen. Därav förstår vi det som att det kan vara eftersträvat att följa de normer som finns när man dejtar, då ett starkare socialt kapital generellt är åtråvärt. Mononormativiteten sätter upp regler för hur dejting bör se ut, utifrån Naomis definition kan vi se hur dessa regler kommer att gälla även för personer som står utanför mononormen. Vi gör en tolkning att det finns en koppling mellan de förväntningar som Naomi upplever och mononormativitet. Även om all monogam dejting inte ser ut på samma sätt, kan vi se hur mononormativa förväntningar på dejting påverkar Naomi.

Det går att se i Naomis citat att hon är medveten om att det finns förväntningar när man dejtar, och att det kan vara "läskigt" att träffa normativa personer som har förväntningar som hon inte kan leva upp till. Hon sätter sig själv här i relation till de som är normativa, då hon avviker från normen genom att vara queer och icke-monogam. Bilden av dejtandet formas av

detta, och tycks påverka hur hon ser på sitt dejtande. Hon ser att det finns regler, men väljer att bortse från dem. Queerteoretiker anser att det är handlingar och strukturer som upprätthåller de heteronormativa idealen (Rosenberg 2002), och utifrån det tolkar vi att det är de normramverk och dejtingregler som Naomi beskriver som bidrar till att upprätthålla heteronormativitet. Likt Ambjörnsson (2016) beskriver om queer temporalitet så kan ett avvikande från idealet, i detta fall hur dejtandet ska se ut, ses som en form av misslyckande. Naomi vet att det normativa dejtandet inte är något för henne, men det leder också till en rädsla över att möta personer som inte är queera eller icke-monogama, alltså det normativa idealet. Istället skapar hon ett eget sätt att dejta som är bekvämt för henne, där dejtande kan vara "tio bärs och råhångla på en spårvagnshållplats".

Naomi beskriver senare i intervjun hur det ofta kan uppstå konstiga situationer när hon går på mer normativa dejter, där ett exempel på en erfarenhet var när hon gick på dejt med en man, det fanns förväntningar om vem som skulle betala. Detta ledde till en förvirring för Naomi som upplevde en typ av "kulturkrock" i mötet med någon som kanske bar på mer mono- och heteronormativt bagage. Denna förvirring leder mestadels till situationer som innebär att Naomi är tvungen att fråga för att ta reda på vad deras olika utgångspunkter innefattar i olika situationer, exempelvis om en viss person förväntades betala. Som nämnts tidigare förklarar Naomi även hur hennes typ av dejting inte passar inom de ramar för vad hon ser som faktisk dejting. Detta går att förstå i relation till Butlers (1988) performativitetsbegrepp. Naomis erfarenheter och sätt att dejta ligger inte alltid inom ramen för de regler som mononormativiteten reproducerar, utan istället väljer hon att göra dejting och relationsskapande genom att förhålla sig till sina egna regler. Detta kan ses kopplat till hur Butler (1988) beskriver att kön och genus är någonting som görs istället för ett varande. Butler beskriver själv hur resonemanget går att applicera på andra aspekter av socialt konstruerade system, såsom vi här väljer att koppla det till dejting och att medvetet forma dejtingen utifrån sig själv istället för att vara i dejting utifrån de förutbestämda reglerna. I Naomis fall innebär görandet av relationer och dejting att hon inte alltid förhåller sig till de förutbestämda regler som hon uppfattar finns kopplat till dejting, utan istället dejt på ett sätt som är bekvämt för henne. Att inte dejta utifrån de förutbestämda reglerna skapar för Naomi en flexibilitet där hennes dejting kan ses som gränsöverskridande. Ibland dejt hon personer som faller mer inom den normativa ramen, andra gånger dejt hon personer som är queera eller har en större erfarenhet av icke-monogami än andra.

5.1.2 Tidsmarkörer och gränser i dejtandet

Vi frågade våra deltagare om hur de definierar förhållanden, eftersom det också blev av relevans för att få en förståelse kring hur och när relationer skapas, samt vad som anses vara dejting eller inte. I detta avsnitt är det Heddas, Lucas, Kims och Melissas erfarenheter som presenteras. För vissa av deltagarna fanns det en tydlig brytpunkt mellan dejting och förhållande, medan det för andra var mer flytande. Hedda beskriver dejting som någonting flytande, utan fasta gränser. Hon pratar om hur de etablerade relationerna hon har i dagsläget inte nödvändigtvis innebär att de *inte* dejtar, här kan alltså förhållande och dejting gå in mycket i varandra. Hedda beskriver att det sällan är viktigt att definiera vem som var en fast partner eller en person hon dejtar eftersom alla personer ändå är lika viktiga. Flera av deltagarna lyfte liknande tankar. Det linjära och heteronormativa narrativet utmanas här, inte bara utifrån att relationerna som beskrivs är icke-monogama utan också för att det saknar de tydliga milstolpar som enligt ett heteronormativt skript ska finnas i en relation, såsom när man blir ett par (jfr. Wauthier 2022).

För andra deltagare finns det en tydligare bild av vad gränsen mellan dejting och förhållande är. Lucas beskriver en relation som inte följer den mononormativa relationsstilen utifrån att det inte är en exklusiv tvåsamhet, utan en icke-monogam relation (jfr. Ambjörnsson 2002), som han beskriver som en tydlig gränsdragning mellan dejting och förhållande. Lucas säger att “i vår relation så var det en väldigt tydlig gränsdragning mellan att nu dejtar vi och nu är vi i en relation, och då förväntar vi oss det här av varandra”. I relationer som återspeglar en mononormativ relationsform är det vanligt att exklusivitet är en viktig del av huruvida man är i ett förhållande eller dejtar (jfr. Finn 2010). Här får vi istället en breddad bild av hur det finns andra markörer än en exklusivitet som skapar banden som finns i ett förhållande. Vissa deltagare beskriver dessa markörer som hur mycket man prioriterar relationen. Det handlar inte om att dela tiden lika mellan partner eller att den som får mest faktisk tid är viktigare, utan snarare att man prioriterar att spendera kvalitetstid, med de man anser sig ha förhållanden eller viktiga relationer med. Vi vill även poängtera att gränsdragningen mellan förhållande och dejting inte behöver innebära ett hierarkiskt rangordnade av relationer, utan ett sätt att benämna olika relationer eller utforskande av möjliga relationer. Andra sätt att beskriva banden som avgjorde om det var dejting eller förhållande kan att se vilka man hör av sig till vid akuta situationer eller vänder sig till för emotionellt stöd. Utifrån de beskrivningar av dejting och ramar för förhållande som deltagarna tar upp kan vi se att det finns flera

erfarenheter som kan klassificeras som dejting, där personer träffas regelbundet över tid. Samtidigt går flera av erfarenheterna likaså att ses som erfarenheter av förhållanden. Vad som är eller ses på som dejting eller förhållande är alltså ganska genomgående en otydlig, och för vissa deltagarna oviktig, distinktion.

Lucas fortsätter att berätta om olika aspekter av hur relationer och dejting formas. Han börjar här med att beskriva hur det kunde se ut när han dejtade monogamt:

Det finns ju nån slags tanke om att tredje dejten att då ska man ligga, asså det finns ju en sån, inte så att alla följer det, men det finns ju nån slags norm kring det att vid tredje dejten så ska man ligga eller så ska man sluta ses. Det kan jag känna att såna saker har jag börjat släppa på, jag kan känna att jag släpper många av som kraven som jag har satt på mig själv tidigare kring så här prestationer på dejter till exempel att för mig kanske handlar mer om lite mer av en öppen inställning till att så vi ses och ser vad som händer, vi ses och ser vilken typ av relation är vi intresserad av att ha till varandra.

Lucas berättar att han i sitt tidigare monogama dejtande och relationsskapande var påverkad av de förväntningar och tidsmarkörer som fanns i samhället. Ett exempel som han nämner är att man förväntas ha sex på den tredje dejten, vilket går i linje med det som kan beskrivas som det mononormativa fenomenet relationstrappan (jfr. Wauthier 2022). Med det menar vi att det finns vissa normativa milstolpar som är knutna till ett monogamt relationsskapande. I Lucas beskrivning av sina icke-monogama relationer framträder dock en bild av färre krav. Förväntningarna har förändrats från att tidigare följa relationstrappan (jfr. *ibid.*) till att istället få skapa relationer utifrån sina egna önskemål. Det går att tolka det som att han härigenom följer en mer förutsättningslös queer temporalitet (jfr. Halberstam 2003). Det kan skapa en känsla av utanförskap att gå utanför normen (Ambjörnsson 2016), men här kan vi istället se hur avvikandet från mononormen skapar en känsla av obundenhet. En av deltagarna, som levt icke-monogamt i 19 år, beskriver hur hon fortfarande jobbar på att sluta definiera vad som är en viktig relation utifrån om sex är en del av relationen eller inte. Sex är en faktor som heteronormativiteten fastställer som viktig i ett förhållande (jfr. Ambjörnsson 2016). Här kan man alltså både urskilja ett aktivt steg för att bryta normen, men samtidigt se svårigheten att göra avsteg från de regler som heteronormativiteten sätter upp.

En annan erfarenhet lyfter Kim, som säger att hen känner att det inom monogama relationer bara fanns två vägar att välja mellan;

Ofta om det är om det handlar om monogamt dejtande, i alla fall i min min upplevelse, så är det liksom, antingen är folk ute efter någonting mer casual eller så är folk ute efter en långvarig romantisk relation som kan leda till kanske giftermål eller någon slags livspartnersskap eller vad man ska kalla det, och det är de två alternativen. Men när det kommer till icke-monogami eller flersamhet, alltså det är som att det finns så många fler sätt att göra det på. Så att även om båda är uttalat polyamorösa eller flersamma, icke-monogama så behöver inte det innebära att man ute efter samma sak överhuvudtaget.

Kim berättar att när man dejtar monogamt upplever hen att man efter en viss tid behöver avgöra var relationen är på väg. I den monogama sfären beskriver Kim det som att man antingen ska vara ute efter något tillfälligt eller att parterna strävar efter en långvarig romantisk relation. I ett icke-monogamt sammanhang beskriver hen det som att det finns andra möjligheter att låta relationer formas utöver dessa två kategorier som hen målar upp. Kim pekar dock också på att, på samma sätt som monogama personer inte alltid eftersträvar samma typ av relation som varandra, finns det också fler sätt som icke-monogama skulle kunna vara ute efter olika typer av relationer. Kim beskriver vidare två olika alternativ för den monogama dejtingen, varav den ena följer relationstrappan mer genom att eftersträva ett livspartnerskap (jfr. Wauthier 2022). Det Kim beskriver som en mer monogam casual relation följer inte strikt relationstrappan, men förhåller sig fortfarande till en del av de monogama strukturer och regler som samhället upprättat. De icke-monogama relationsformerna går att se på utifrån Butlers performativitetsbegrepp (2007). Likt Butler säger att det inte går att tillskriva kön olika generella egenskaper, kan det vara svårt att tillskriva icke-monogami generella egenskaper. Icke-monogami *görs* genom att individer själva väljer hur de ska forma sina relationer. Det går alltså att tolka som att det inte finns lika fasta former inom icke-monogam dejting eller relationsskapande som man, utifrån Kims beskrivning, kan se i vissa monogama relationer eller dejtingsammanhang. På samma sätt som vi kan se normer inom den monogama dejtingen tycker vi oss också se normer för det icke-monogama dejtandet. En sådan norm som här lyfts fram är att personer som dejtar icke-monogamt förväntas göra relationer mer aktivt.

Flera av deltagarna beskriver hur det finns en möjlighet att gå från bekanta eller vänner till dejting eller förhållande för att sedan återigen förändra relationen tillbaka till vänner eller någon annan relationsform som passar dem bättre. Hedda beskriver det som en styrka med att dejta icke-monogamt, där det i normativa relationer och dejtande kan ses som ett "misslyckande" att två personer exempelvis vill trappa ner en romantisk relation till en vänskapsrelation. Detta går att se som ett tydligt görande av relationer (jfr. Butler 1988), samtidigt kan man se hur detta skiljer sig från hetero- och mononormen, framförallt kopplat till relationstrappan (jfr. Wauthier 2022). Vi kan alltså se hur relationerna som beskrivs här inte håller sig till den heteronormativa temporalitet, som kräver att relationen framåt ska utvecklas vidare som en romantisk relation. Istället för att förhålla sig till den heteronormativa temporaliteten ser vi här hur en queer temporalitet tar form, vilket kan ta sig uttryck på flera olika sätt (jfr. Halberstam 2003). Det kan ses som ett misslyckande att gå ifrån den normativa tidslinjen (jfr. Ambjörnsson 2016), men för Hedda är det istället en styrka att kunna välja hur hennes relationer och dejtande ska formas utanför samhällets normer.

En annan erfarenhet beskriver Melissa, där hon pratar om hur dejting i icke-monogama relationer inte behöver följa någon given mall utan att man kan dejta i flera år om man så vill.

Känslan av att man kan dejta folk hur långsamt som helst tänker jag är en poly-grej liksom. Alltså, man kan ha en vag flört med någon och så blev det inte så mycket just då. Och så fortsätter den så alltså. Det blir inte att man måste satsa eller så försvinner de iväg med någon annan, eller så försvinner jag iväg med någon annan, utan jag kan ha relationer som byggs upp superlångsamt över flera år.

Melissa menar att personer som dejtar normativt snabbt ska bestämma sig för att ta steget vidare eller avsluta relationen. I det dejtande hon väljer att göra sätter hon sina egna regler för hur lång tid relationsbyggandet får ta (jfr. Butler 1988). Det bryter de tydliga ramar som präglar den mononormativa dejtingen där relationstrappan bestämmer vilka steg som ska tas i dejtandet, samt när de ska tas (jfr. Wauthier 2022). Melissas val att i vissa fall inte ens stiga upp på relationstrappan tyder på hur hennes dejtande bryter mot mononormen. Här ser vi ett exempel på hur Melissa performativt skapar ramar för sitt dejtingliv (jfr. Butler 1988). För Melissa innebär det en flexibilitet som inte existerar i samma utsträckning inom ett mononormativt regelverk och hon antar istället en queer temporalitet (jfr. Halberstam 2003). Hon trampar upp en egen stig som bryter mot mononormen i hur hon gör sitt dejtande. Det är

att följa den upptrampade stigen som upprätthåller de styrande normerna (jfr. Ambjörnsson 2016), där Melissas antagande av en queer temporalitet skapar ett alternativt ramverk för hur hon och när hon dejtar (jfr. Halberstam 2003).

5.1.3 Kommunikation om dejting

Vi har beskrivit hur vissa av deltagarna *gör* dejting, nu vill vi även gå in på hur Lucas, Hedda och Naomi *pratar* om sitt dejtande och hur kommunikationen påverkas av de normer som finns. Vi anser att sättet personer pratar om relationer, i samband med dejting, också är en viktig del av dejtingen. Lucas beskriver kommunikationen som:

Oftast när man dejtar flersamt behöver man ägna ganska seriösa samtal ganska tidigt när man dejtar. Att man ofta behöver prata om ‘vad har du för förväntningar på den här relationen?’ när man bara har gått på några dejter liksom. Även om man kanske, de samtalen är i min erfarenhet, som man har haft längre fram när jag har dejtat monogamt. Att det har inte liksom, i samhället, ‘men nu har vi dejtat ett tag, vad har du för förväntningar på vår relation?’. Men i flersamheter upplever jag att, att man behöver ha det samtalet lite tidigare för att man ska få det att funka bra liksom.

I citatet pekar han på att det finns en annan vikt av att prata om förväntningar på relationen tidigt, något som han vidare benämner att monogama inte gör på samma sätt. Det seriösa samtalet kommer tidigare i icke-normativt dejtande enligt honom. Det går hand i hand med det som vi beskrev tidigare om tidsmarkörer, bara att i detta fall handlar det om vad som *sägs* tidigare. Genom att sätta det Lucas säger i en mononormativ kontext går det att förstå att hans icke-monogama dejtande på så sätt går emot normen om att alla skulle ha samma preferenser i sitt dejtande (jfr. Finn 2010). När det finns fler möjligheter och flera olika sätt att dejta innebär det också flera typer av förväntningar. Som Lucas beskriver behöver man ha en konversation om vad man är ute efter och förklara sina behov och viljor tidigare för att det ska fungera bra. I många mononormativa relationer finns redan det mönstret utlagd med relationstrappan, där det redan finns en “förutbestämd” syn på vad en person kan antas önska av en relation (Wauthier 2022). Det kan tolkas som att dejta icke-monogamt istället blir en form av individanpassning utefter varje persons behov och vad man vill ha ut av dejtandet. Att dejta kan överlag innebära att lägga energi på att fundera kring vad som är syftet med dejtandet, och vi ser här hur icke-monogamt dejtande kräver mycket energi. Det kan även finnas ett behov av att reflektera mycket över vad man som icke-monogam är ute efter.

Att prata om förväntningar tidigt nämner Hedda också, att det är något som hon gör antingen redan innan de ses eller att det görs tydligt på första dejten. Förväntningarna i detta fall innebär; vad har man för tid att lägga på en eventuell relation, vad man redan nu har för eventuella relationer samt hur man utövar sin icke-monogami. Tidsaspekten är relevant, det är något som är återkommande bland deltagarna att det tar mycket tid och energi att dejta icke-monogamt. Hon beskriver att därför blir det av stor vikt att diskutera hur man tänker att dejtandet rent logistiskt ska se ut. Det går att argumentera för att det har skapat nya förväntningar och normer att man ska ha en konversation om förväntningar tidigare. Både i Heddas och Lucas berättelser går det att se osynliga regler även inom icke-monogami (jfr. Rosenberg 2002), att det fortfarande följer normativa mönster som skapats utifrån andra kontexter än det hetero- och mononormativa narrativet.

De osynliga reglerna som finns inom dejtandet beskriver Naomi:

Ja, men om jag bjuder ut det på middag så är det jag som ska betala jag bara va? Jag har ju precis fått lön så jag kan betala. Nej, men mycket såna småsaker kan man behöva diskutera. För att det är mycket som har sett väldigt annorlunda ut för mig och man kanske har dejtat på ett annat sätt om det är folk som kommer med ett annat bagage [...] Jag kan ju ibland känna mig lite korkad, vilket är fel, om det har varit jamen typiska såna här dejsituationer som vem betalar, vid vilken tidpunkt kan man börja ligga med varandra? Sådana saker som det verkar som att en hel del människor bara vet. Då kan jag ju ibland känna mig lite korkad, men jag kan ju också bara lean in to it då bara jag vet ingenting. Det brukar inte bli lika laddat för att då börjar någon skratta och sedan förklarar de.

Precis som hur vi agerar upprätthåller sociala regler kring genus (jfr. Butler 1988) blir det tydligt här att det normativa sättet att dejta upprätthåller regler om vad dejtande ska innefatta. Naomi beskriver att det är "saker som det verkar som att en hel del människor bara vet", alltså hur dejtandet ska gå till. Det blir då en typ av utanförskap när man inte har regelboken, och i icke-normativ dejting tycks reglerna vara ständigt föränderliga. Naomi beskriver en strategi där hon spelar dum för att hon inte vet hur dejtandet ska se ut, vilket tycks komma från en medvetenhet att det finns regler men att hon inte alltid vet vad reglerna innefattar. Hon lyfter normer om att den ena personen ska betala, men där det exempelvis inte är logiskt

för henne att någon annan ska betala när hon precis fått lön. Att spela dum blir ett sätt att kommunicera om dejtigheten som skapar en öppning för att prata om vilka förväntningar det finns på de tjejer Naomi går på. Att sitta på informationen om hur man ska agera i situationer är något som kan komma ur att ha ett socialt kapital (jfr. Eriksson 2003). Att inte veta hur hon ska agera kan således bli en ett begränsande i Naomis sociala kapital och dejtande, men genom att prata om det så bryts normerna ner och det blir ett nytt sätt att dejta. Hur en person väljer att dejta icke-monogamt är olika för alla, och det blir på så sätt naturligt att prata om relationen och förväntningarna.

5.1.4 Socialt nätverk och dejting

Det sociala nätverket en person har kan påverka hur dess dejting ser ut, vilket kommer undersökas i detta avsnitt med Heddans och Naomis erfarenheter. Här utforskar vi dejting utifrån hur en individs nätverk, och i utsträckning sociala kapital, sätts i relation till dejting. Sociala nätverk är något som bidrar till en persons sociala kapital (Bourdieu 1986), bland annat genom ett sätt att hitta relationer eller personer att dejta. Hedda beskriver att det är en styrka att träffa personer att dejta via vänner när hon dejtar icke-normativt. En av styrkorna är exempelvis att hon redan då har någon som kan förmedla att båda är icke-monogama, där eventuella gemensamma intressen också blir mer troligt förekommande. Hedda beskriver det som lättare att dejta via vänner än att dejta via exempelvis appar, där det inte alltid är lika tydligt att hon är icke-monogam. Att hon behöver berätta att hon är icke-monogam kan grundas i att det finns ett antagande om att hon är monogam. Likt det vi beskrev i inledningen om att monogami är något som inte behöver benämnas för att det är normen (Andersson 2020) ser vi hur det i Heddans fall visar sig i praktiken. Hade hon varit monogam hade det inte funnits samma behov av att klargöra innan en första dejt, men eftersom hon bryter mot mononormativ dejting uppfattar hon att det finns ett behov av att säga att hon är icke-monogam innan dejten. Ur ett mononormativt perspektiv går det att förstå att Heddans upplevelse beror på att personer överlag antar att hon är ute efter en monogam relation (jfr. Finn 2010). Där spelar det sociala kapitalet roll, där Hedda har möjlighet att mobilisera sitt sociala nätverk i ett dejtingsyfte (jfr. Bourdieu 1986). Möjligheten att dejta genom sina vänner tar bort behovet för henne att klargöra att hon är icke-monogam, då det är en del av premisserna från början. Det kan således tolkas som att hennes kontakter blir en viktig del för hur hon upplever att dejta.

I det sociala nätverket ingår också befintliga partners, som också kan vara en del av hur personer väljer att dejta. När vi frågade om vilket stöd deras befintliga partners kunde utgöra i dejtande lyfter Naomi att:

Alltså ibland kan man ju träffa folk genom andra. Finns väl lite risk för så här vänskapskretsinnavel i den situationen. Men, det har ju hänt att man liksom har träffat någon och så kanske man har fått någon annan lite på köpet eller att de har en annan partner som är lite nyfiken på att typ vara med någon enstaka gång. Då kan jag ibland, ibland kan jag tycka att det känns konstigt. Ibland kan jag bara, men sure varför inte? Nu kommer det en bonusperson. Som tidvis är en rolig överraskning.

Det Naomi beskriver är hur en person som hon dejtar eller träffar ibland kan skapa möjligheter för att dejta andra. Vi kan alltså se hur icke-monogama partners kan skapa ett starkare socialt kapital kopplat till dejting (jfr. Bourdieu 1986). Om målet för en person är att hitta en eller flera partners, kan det således vara bidragande att ha tillgång till partners som eventuellt tar med sig fler partners att dejta. Vi tolkar Naomis beskrivning som att hon bryter mot mononormen, som menar att alla individer har en preferens om att man är ute efter ett exklusivt förhållande (jfr. Finn 2010). Det går samtidigt att tolka det som att det kan finnas en norm inom icke-monogamt dejtande att man som icke-monogam alltid är ute efter fler partners, även om så inte alltid är fallet. I Naomis fall ser vi att det finns en möjlighet att fler personer "på köpet" kan vara något positivt, men också att det kan upplevas som något "konstigt". Likt vi lyfte i ett tidigare avsnitt är kommunikationen i icke-monogama relationer viktigt för att veta vad som förväntas av relationen. Att Naomi beskriver att en bonusperson kan komma som en *överraskning* tyder på att det inte alltid förs den typen av konversation. Vi tolkar det som att Naomi ser det som en möjlighet att det kommer följa med fler personer, vilket kan vara både positivt och negativt. Normer konstrueras genom personers agerande och hur de förhåller sig till verkligheten (jfr. Searle 1995), och hur personer väljer att bilda relationer och dejta skapar normer. Att dejta icke-monogamt är att bryta mot mononormativitet (jfr. Andersson 2011), men vi kan här också se hur andra normer inom det icke-monogama dejtandet kan skapas inom ramen för denna aktivitet.

5.2 Socialt stöd i dejting

I detta avsnitt har vi precis som i kapitlet *Tidigare forskning* delat upp det sociala stödet i informellt och formellt stöd. Det informella stödet kommer från vänner, partners och andra anhöriga, medan det formella stödet kommer från olika professionella individer samt de institutioner de är en del av. Stödet, eller avsaknaden av det, har vi satt i relation till dejting och hur deltagarna i studien kan prata om dejting.

5.2.1 Informellt stöd

Socialt stöd bland vänner, kollegor och anhöriga kan ta olika former och forma hur icke-monogama kan prata om dejting. Hur det kan se ut kommer i detta avsnitt presenteras genom erfarenheter från Lucas och Hedda. Att vara i en icke-normativ grupp kan exempelvis leda till ett stort socialt kapital, där det innebär en trygghet att kunna prata om sin relationstyp och dejting. Lucas beskriver hur det är att prata öppet med kollegor om sitt dejtande:

Jag kunde va väldigt öppen på min gamla arbetsplats, men det var en väldigt unik sammansättning av personal där... i stort sett hela personalstyrkan var hbtq-personer och jag var inte ensam flersam i arbetslaget, så det var. Då var det väldigt enkelt att va väldigt öppen, så där kunde jag prata väldigt fritt att nu ska jag ska ner till [ort] och hälsa på partner, och nästa vecka ska jag gå på dejt, och kunde vara väldigt öppen på det sättet, och det tyckte jag var väldigt trevligt, så skulle jag önska att det var att jag kunde prata väldigt fritt om mina relationer.

I citatet beskriver Lucas hur ett öppet klimat på hans gamla arbetsplats bidrog till hans möjlighet att prata öppet om sin relationstyp, och i utsträckning om dejting. Han beskriver att det inte var något konstigt att prata om sin partner och i samma mening prata om en framtida dejt. Vi skulle beskriva det som att det existerade ett starkt socialt kapital inom gruppen av hbtq+-personer på arbetsplatsen, en grupp som på ett eller annat sätt bryter mot heteronormativiteten genom exempelvis sexuell läggning (jfr. Rosenberg 2002). Att dessutom inte vara ensam och icke-monogam var även en styrka, där det går att uttolka en sorts solidaritet i det. Vi tolkar det som att den bundna solidariteten inom hela hans arbetsgrupp skapade ett socialt kapital, vilket skapade fler möjligheter för Lucas att prata om dejtande inom sitt sociala nätverk (jfr. Portes 1998). Lucas sätter det i relation till hur det istället ser ut i dagsläget att jobba på en arbetsplats där han känner ett behov av att dölja sin relationstyp.

Det blir i sig en minskning av det sociala kapitalet, där mer normativa relationer kan offentliggöras och därmed inneha det privilegium det innefattar att ha publika relationer (jfr. Rambukkana 2010). Det går på sätt att se hur icke-normativ dejting i kontrast till normativ dejting skapar en skillnad i det sociala kapitalet. Vi ser hur det är de normativa föreställningarna om relationer som begränsar hur öppen Lucas kan vara på sin arbetsplats. På sin tidigare arbetsplats kan vi se hur Lucas kände en möjlighet att vara öppen och i förlängningen kunde få ett stöd från de personer som fanns i hans omgivning. I den situationen han nu befinner sig i går det inte att söka stöd kring dejting från kollegiala relationer på samma sätt, då han inte känner sig bekväm med att prata om sin icke-monogami. Lucas erfarenheter synliggör således hur hans dejtande präglas av antingen öppen- eller slutenhet, vad gäller att söka socialt stöd på sin arbetsplats. Hedda beskriver också hur det är lättare att prata inom hennes vänskapskrets om icke-monogam dejting, där det finns en öppenhet. De interna normerna som följs inom gruppen att vara inkluderande öppnar upp för fler möjligheter att prata om dejting och få det stöd som behövs (jfr. Portes 1998). Precis som att mononormerna begränsade det sociala kapitalet i tidigare exempel, kan vi här se hur det i en grupp som lever utanför normerna får en styrka i sitt sociala kapital inom gruppen. Det går även att förstå dessa upplevelser av en likasinnad vänskapskrets som en styrka i hur man gör sina relationer, samt sättet man väljer att dejta.

En partner innebär ofta en källa till socialt stöd oavsett relationsstil, däremot är det i mononormativa relationer inte så vanligt att söka socialt stöd från sin partner om *dejting*. Hedda säger att det finns vissa saker som hon inte pratar med sina partners om, men att det ändå finns en vilja att dela med sig av sina relationer vilket inte följer ett normativt relationsmönster (jfr. Halberstam 2003). Lucas beskriver också hur det är att få stöd i sitt dejtande av sin partner:

Min partner har levt flersamt mycket längre än mig, och det har varit en jättestor fördel i vår relation [...] Att jag har tyckt att det har varit svårt att prata om svartsjuka när vi började dejta, men han har väldigt lätt att prata om det. Och då blev det lätt för mig att prata om. Men också att han är så nyfiken på mitt dejtande, att det också underlättar att prata om dejtandet generellt för att han är nyfiken och visar att han är intresserad av att veta, vem jag träffar eller liksom vad jag känner i relation till någon annan.

I citatet ser vi hur Lucas pratar med sin partner om personerna han dejtar och att det på många sätt hjälper. Mononormen innebär att det är en rådande norm att bara ha en partner (Andersson 2011) och att vara icke-monogam bryter mot normen. I utsträckning innebär det att det bryter mot normen att prata om dejting med sin partner. I Lucas fall innebär det att han kan få hjälp att öka sitt sociala kapital genom att lära sig om vilka normer som kan finnas när man dejtar icke-monogamt (jfr. Eriksson 2003). Som nämnts tidigare så finns det normer även inom icke-monogama relationer och dejtande, där man bland annat förväntas prata om sina förväntningar tidigt. Teorin om socialt kapital säger att det är viktigt att ha normer inom en grupp då detta bidrar till en tillit och en trygghet inom gruppen (Portes 1998). Det bidrar i sig till ett socialt kapital att vara en del av gruppens gemenskap, men det är också av vikt att följa de interna normer som finns för att vara kvar i gemenskapen (jfr. Portes 1998). Att då ha en partner som kan delge information om hur det är att dejta icke-monogamt kan då vara ett stort stöd, och skapa ett större socialt kapital (jfr. Eriksson 2003). Lucas säger exempelvis att han hade svårt att prata om svartsjuka, men med sin partners hjälp kan han prata om det lättare. Lucas pekar således på att svartsjuka kan existera i icke-monogama relationer precis som i monogama relationer. I situationer där personer dejtar icke-monogamt kan det dyka upp svartsjuka, och för att relationerna ska fungera går det att förstå det som att det är bra att kunna prata om det. Att prata med en partner om svartsjuka är inte något som i sig bryter mot normer, men att prata med en partner om att dejta andra personer och svartsjuka kopplat till detta är något som bryter mot mononormen (jfr. Andersson 2011). Deltagarna har beskrivit hur de kunnat prata med personer i sin närhet om dejting och fått ett förstående och uppmuntrande bemötande. Detta kan ses som ett sätt att styrka en i förmågan att avvika från den heteronormativa tidslinjer och skapa alternativa, eller queera, livsmanus (jfr. Halberstam 2003). Genom sättet som vänner och partners reagerar och stöttar i samtal om dejting ser vi hur de på olika sätt bibehåller eller dekonstruerar hetero- och mononormativa antaganden. På så sätt gör vi tolkningen att vilken typ av socialt nätverk man har präglar hur dejtande ser ut och vilket socialt stöd man har att tillgå.

5.2.2 Formellt stöd

En del i vår studie har syftat till att förstå hur det formella stödet upplevs och vidare kan komma att präglar dejtandet för personer som dejtar icke-monogamt. I detta avsnitt tittar vi närmare på hur Lucas, Kim och Naomi i olika situationer tagit del av formellt stöd där deras relationstil eller dejting har aktualiserats. Lucas berättar om en upplevelse han hade med en psykolog:

Jag träffade en psykolog under våren och då pratade vi en del om relationer. Men jag sökte inte min kontakt där specifikt för att prata om flersamhet men det dök upp för att vi pratade mycket om relationer. Det var jättesvårt, hon hade jättesvårt att förstå mina relationer. Det gjorde att jag kände att jag var mindre villig att prata om mina relationer för att hon inte riktigt förstod.

I citatet syns att det bemötande Lucas fick skapade ett avstånd mellan honom och psykologen. Trots att icke-monogami inte var det specifika ämnet han sökte stöd för blev det ändå relevant eftersom de pratade mycket om hans relationer. Av vad Lucas beskriver kan vi tolkas det som att sociala normer om relationsformer även kan påverka det formella sociala stödet som icke-monogama personer kan få i relation till dejting, där professionella kan ha svårt att förstå icke-monogama relationsformer. Mononormen skapar en idé av att alla individer eftersträvar ett exklusivt och heterosexuellt förhållande (jfr. Ambjörnsson 2016). Ett antagande som kan tänkas innebära att personer som själva lever inom normen, såsom Lucas uppfattade psykologen i det här fallet, har svårt att förstå andras behov av att bryta den (jfr. Finn 2010). Genom att bryta från de normativa föreställningar menar Ambjörnsson (2016) att personer i ens omgivning kan uppfatta en som konstig, vilket kan få följden att man blir drabbad av ett utanförskap eller marginalisering (Rosenberg 2002). Genom att utsättas för ett oförstående bemötande från psykologen kan man tolka det som att en känsla av annorlundaskap uppstår i Lucas (jfr. Ambjörnsson 2016). Vi kan se här hur känslan av att någon inte förstår en kan skapa obehag av att prata om något som är en viktig del av ens liv.

Genom det dömande bemötandet från psykologen kan man också se att psykologen minskar Lucas sociala kapital (jfr. Bourdieu 1986). Psykologen i sig sitter på ett starkt socialt kapital eftersom hon tillhör en prestigefull professionsgrupp vilket skapar en diskrepans mellan deras olika sociala kapital i situationen där psykologen har ett högre socialt kapital i rummet. Ett gott bemötande från en professionell kan öka det sociala kapitalet, där mötet baseras på en tillit att man ska få ut något av den relationen (jfr. Portes 1998). Lucas ville ha hjälp och litade på att han skulle kunna prata om sitt liv, där relationerna och hans relationstyp blir framträdande. Likt vi skrev i teorikapitlet kan det tyckas verka lite transaktionellt att se på sociala relationer som ett utbyte. I det här fallet är det ett utbyte som skedde där Lucas delade med sig av sina erfarenheter till en psykolog, med en tro om att denne skulle ge tillbaka i form av stöd och råd. Den relationen skulle då ge ett ökat socialt kapital för Lucas, där han

skulle få ett utbyte av att prata om dejting med en psykolog (jfr. *ibid.*). I detta fall blev det istället ett minskande av socialt kapital, där bemötandet gjorde att Lucas kände sig mindre benägen att prata om dejting och sina relationer. I avsnittet ovan, om det informella stödet, kunde vi se hur möjligheten att prata fritt och få stöd från sin omgivning skapade möjligheter att känna sig tryggare i att avvika från mononormen. Här kan vi istället se en ovilja att prata vidare och utforska sina relationsformer utifrån ett negativt bemötande. Det heteronormativa idealet gör att personer kan se den som avviker som misslyckad (Ambjörnsson 2016). Genom att negativa känslor förstärktes av interaktionen med psykologen kan det antas att Lucas i den situationen inte kände sig stärkt i att kunna bryta mot den heteronormativa temporaliteten, även om han själv lever icke-monogamt (jfr. Halberstam 2003; Ambjörnsson 2016). Således ser vi hur det bemötande icke-monogama får av professionella präglar det sociala stöd som de kan få i sitt dejtande, och i utsträckning deras erfarenheter av att dejta

När vi frågade deltagarna om upplevelser av att prata om sitt dejtande med professionella har det dykt upp både positiva och negativa berättelser om bemötanden från vården när de ska testa sig för sexuellt överförbara infektioner. Kim berättar:

Det är väl kanske i möten med sexualhälsan när jag har varit inne för att testa mig, och nämnt att jag har flera sexuella partners som det har blivit lite överdrivet aggressivt påminnande om, och menar inte aggressivt som fysiskt aggressivt, men... lite överdrivet entusiastiskt påminnande om risker med sexuellt överförbara sjukdomar och så där. Kanske kan jag tycka.. lite omotiverat för jag, det är någonting som jag tar stort allvar [...] och här sitter du, jag gissar en monogam person som kanske är i en monogam relation, där båda håller sig till varandra och vet att båda är friska, och prechar för mig och håller låda och det känns lite...känns inte som att det kommer från rätt håll.

Kim uttrycker att vårdpersonalen hen mötte var lite väl entusiastisk med sitt påminnande om att skydda sig. Kim gjorde också ett antagande om att vårdpersonalen var monogam och att det kändes fel att en monogam person "preachade" om säkert sex. Vi tolkar att Kim fick en känsla av att personalen inte litade på hen, och att när de fick reda på hens relationstyp inte såg Kim som ansvarsfull (jfr. Ambjörnsson 2016). Kim gjorde ett antagande om att personen hen mötte var monogam, och att det kändes fel att vårdgivaren var dömande av att Kim hade flera partners. Det blev speciellt utpekande i en situation där hen tog sitt ansvar över sin

sexuella hälsa och testade sig. En annan aspekt kan vara att det är ett tecken på hur stark mononormen är. Kim var och testade sig för sexuellt överförbara infektioner och hade haft sex med flera personer. Kims upplevelse av situationen var att det var hens relationstyp som gjorde att hen blev dömd som opålitlig och inte tog sitt ansvar över sin sexuella hälsa. Hen gjorde då en koppling att personen antagligen var monogam. Det speglar hur normerna påverkar vår syn på erfarenheter, där mononormen skapar en maktobalans mellan monogama och icke-monogama (jfr. Bauer 2010). Det går att tolka situationen som att Kim är präglad av de mononormativa skripten och är väl medveten om vilka fördomar det finns om icke-monogama. Det blir då rimligt att hen gör de associationer hen gjorde, baserat på de starka normerna och hur de påverkar. En annan tolkning som går att göra är att personalen, oavsett sin egen relationsstil, inte egentligen reagerade på det faktum att Kim levde icke-monogamt. Det som här blev av relevans var flera sexpartners, bemötandet från vårdpersonalen hade kanske varit lika mot en person som identifierat sig som monogam men haft flera aktiva sexuella kontakter. Eftersom icke-monogami bryter mot samhällets normer (jfr. Kulick 1996) kan det vara lätt att utgå från att det negativa bemötandet beror på just det, även om det kan finnas andra förklaringar också.

I möten med professionella finns det också exempel på goda bemötanden. Naomi berättar till exempel om en positiv kontakt som varit ett viktigt stöd för henne under många år. Detta var en samtalskontakt i form av en präst där hon pratade om alla delar av livet, därav också om dejting och relationer. Hon beskriver att prästen inte hade någon förförståelse om någonting kopplat till icke-monogami men att han närmade sig allt med en nyfiken inställning av att vilja lära sig förstå. Under tidens gång såg hon hur hans förståelse kunde utvecklas från “en gång till en annan” och det blev tydligt att han hade tagit sig tid att läsa in sig på vad de tidigare hade pratat om. Naomi beskriver hur hans bemötande blev en stor hjälp i att själv kunna ta sig an tankar och erfarenheter av icke-monogami med en känsla av glädje i utforskandet. Prästen som Naomi hade kontakt med verkar ha haft en stark förankring i hetero- och mononormavitet, men istället för att sätta den monogama relationsstilen på en piedestal (jfr. Bauer 2010) kunde han se icke-monogami på ett annat sätt. Att inte uppfylla de heteronormativa förväntningarna kan innebära en känsla av utanförskap då omgivningen ser dig som konstig (Ambjörnsson 2016). I prästens nyfikna och icke-dömande bemötande skapades istället en trygg plats där det icke-monogama dejtandet och relationsskapandet fick existera utan skam. Utrymmet som prästen skapade i samtalen gav Naomi möjligheten att fortsätta utforska sin dejting och vilka relationsstilar som passade henne, och därmed inte

följa de mononormativa skripten. Butler (1988) beskriver hur performativa handlingar upprätthåller normer och här kan vi se hur det positiva formella stödet bryter mot normerna istället för att upprätthålla dem. På så sätt kan det skapa utökade möjligheter att göra relationer utifrån ens egen vilja. Det blir då en källa för socialt kapital, då uppbyggnaden och bibehållandet av tillit som skapas i relationen med prästen ökar Naomis sociala kapital (Portes 1998).

Lucas, som hade en negativ upplevelse att prata om icke-monogami med sin psykolog, har även upplevt positiva bemötanden i andra professionella sammanhang. I den första delen av citatet nedan beskriver han mötet med en sexolog, och under intervjun framkom att samma upplevelse är något han generellt fått på enheter som är mer hbtq+-inriktade. I den senare delen av citatet är det hbtq+-inriktade enheter han syftar på.

Jag träffade en sexolog förra året och hon var fantastisk, hon hade en väldigt stor förståelse. [...] Det som jag mycket upplevt där är att de har tagit till sig det språket som jag har använt. Om jag har kommit dit och berättat att jag är flersam och träffat nån som i vanliga fall kanske använder poly eller polyamorös som ord så börjar dom istället att använda flersam för att jag gör det, det blir mer följsamhet.

Lucas känsla i mötet med sexologen var att han blev mött och lyssnad på, till skillnad från hans tidigare upplevelse med psykologen som inte förstod hans relationsstil. Istället blev en viktig del att han kände sig lyssnad på och att både sexologen och andra kontakter med hbtq+-inriktning anpassade sitt språkbruk utefter vilka termer som han använde sig av. Bemötandet från de olika professionella kontakterna blev här präglade av en känsla av tillit. För Lucas känns det viktigt att på samma sätt som personal har förståelse för hbtq+, exempelvis kring homosexualitet, så är det också viktigt att de har en grundläggande förståelse för icke-monogami. Queerteori utgår ifrån att institutioner vidmakthåller heteronormativitet, och därmed även mononormativitet (Rosenberg 2022). På samma sätt som att prästen Naomi träffade inte stärkte heteronormativiteten genom sitt bemötande kan vi här också se hur de kontakter Lucas beskriver i citatet uppnår ett liknande resultat. Genom sitt följsamma sätt skapar de en känsla av tillit, såsom prästen gjorde genom sin nyfikenhet. Lucas kontakter som han upplever som positiva kan alltså också ses ha bidragit med en nedmontering av hetero- och mononormativitet genom att inte på förhand tillskriva honom egenskaper. Det kan förstås genom Butlers (1988) performativitetsbegrepp. De positiva

kontakter Lucas beskriver har inte sett honom utifrån på förhand bestämda föreställningar, utan de skapar genom sin följsamhet i språket en bild utifrån Lucas eget perspektiv. Detta kan tänkas bidra till en stärkt känsla som kan skapa en ökad möjlighet att prata om relationer och dejting. Till skillnad från den negativa psykologkontakten Lucas hade, skapade de goda bemötanden och samtalen en större möjlighet för reflektion och tankar om sitt dejtande.

I både Naomis och Lucas erfarenheter av goda bemötande med samtalskontakter kan vi se hur deras sociala kapital har ökat genom att de skapar en relation med en person som de kan få ett utbyte av (jfr. Portes 1998). Vi skulle även säga att det ökar de professionellas sociala kapital genom att ta del av information som denne inte skulle suttit på annars (jfr. Eriksson 2003). Det kan också bidra till att den professionella blir mer legitimerad i sin yrkesroll (jfr. Bourdieu 1986), något som kan vara fördelaktigt för dem som individer i deras yrkeskarriär. Vi har beskrivit bra och dåliga bemötande från olika professionella yrkesgrupper, och vi gör bedömningen att det har varit stärkande för våra deltagande att få ett gott bemötande. Men även styrkan hos de professionella har ökat, där de genom att internalisera de inkluderande normerna har fått ta del av information som de annars inte skulle besitta. Utifrån de erfarenheter som har presenterats drar vi slutsatsen att ett gott bemötande från professionella gör en skillnad i det stöd som icke-monogama får i sitt dejtande. Vi ser hur ett nyfiket och inkluderande förhållningssätt gör det bättre för icke-monogama klienter eller patienter, samt att det kan ge en ökad kompetens för de yrkesverksamma.

6. Avslutande diskussion

Syftet med denna studie har varit att få en djupare förståelse om vilka erfarenheter vuxna personer har av icke-monogam dejting, och vilka typer av formellt respektive informellt socialt stöd som de tagit del av i relation till dessa erfarenheter. Genom våra intervjuer och analyser har vi svarat på vad personer som lever icke-monogamt kan ha för erfarenheter av att dejta i en monogam värld. Exempelvis hur mononormativa dejtingregler präglar hur personer utanför mononormen dejtar och skapar relationer, samt vilken roll ett starkt socialt kapital kan spela i dejtande. Det vi tycker oss ha sett i våra intervjuer är att det ofta finns en medvetenhet hos personer som dejtar icke-monogamt om att de bryter mot relationsnormer. Hur det påverkar dem varierar mellan olika individer, hur olika deltagare präglas av samhällets normer verkar till viss del vara kopplat till deras stödsystem. När deltagarna berättat om erfarenheter kopplat till formella och informella situationer anser vi att den bild som målas upp visar på vikten av positivt bemötande från sin omgivning. Deltagarna har delat berättelser som både visar hur icke-monogam dejting avviker från normen och innebär specifika utmaningar. Samtidigt ser vi också hur dejting är komplext oavsett relationsform och att utmaningarna inte nödvändigtvis är större, men ibland annorlunda än inom den normativa dejtingen. Vi anser att dessa erfarenheter är av vikt att lyfta, för att personer inom socialt arbete ska få en bättre förförståelse kopplat till vilka erfarenheter som kan finnas av att leva och dejta icke-monogamt. En ökad kunskap hoppas vi ska kunna bidra med goda effekter framförallt kopplat till bemötande.

Vi ser att icke-monogami i nuläget lyfts sparsamt i studentlitteraturen på Göteborgs Universitet. Ämnet berördes endast på en valbar kurs i form av ett kort kapitel och som del av en föreläsning. I annan litteratur som vi haft tillgång till under utbildningen beskrivs normbrytande relationer, men vi ser att det som ofta beskrivs är hur *par* bryter mot normer, andra relationsstilar får alltså inte synas (jfr. Johansson & Lalander 2018). Likt det Katz och Graham (2020) beskriver i sin artikel om hur socialarbetare ser på icke-monogama, kan vi se att det för oss inte finns som en så stor del i vår utbildning till att bli socionomer. Genom bristen på kunskapsunderlag kan det skapa ett större utanförskap för personer som lever och dejtar icke-monogamt, där erfarenheterna i vår studie pekar på att det är viktigt att kunna prata med professionella om sitt dejtingliv. I den tidigare forskningen har vi exempel på hur professionella bör agera och bemöta icke-monogama (Woodbridge 2022; Gebel, Griggs &

Washington 2023), vilket på många sätt stämmer överens med det som Naomi och Lucas berättat om sina positiva upplevelser med professionella samtalskontakter. De beskriver hur ett icke-dömande intresse och en vilja att lära sig mer bidrog till att deras upplevelse av formellt stöd blev bättre. Detta kan sägas präglade deras erfarenheter av dejting, då de i sina professionella kontakter fått utrymme för att få ett gott stöd i dejtingprocessen. Härigenom kan vi se hur ett större socialt kapital växer fram genom goda bemötanden, vilket bidrar till att de kan känna sig stärkta i dejting och i sitt relationsskapande (jfr. Bourdieu 1986).

Utifrån den tidigare forskning vi tagit del av från Schechinger, Sakaluk och Moors (2018) kunde vi anta att det kunde finnas upplevelser av dåligt bemötande från professioner när deltagare sökt stöd. Så var fallet, men även de goda bemötanden som lyfts i forskningen återfanns i vårt resultat (ibid.). Vi såg bland våra deltagare hur det som var den viktigaste parametern för att man skulle känna sig lyssnad på och förstådd var att den professionella kontakten inte behandlade en som avvikande. Istället var det viktigt med ett tryggt bemötande där det fanns en öppenhet och förståelse i form av bekräftande och icke-ifrågasättande bemötande. De aspekter som framkommit som viktiga för ett gott formellt stöd hos våra deltagare överensstämmer till stor del med den tidigare forskningen (Schechinger, Sakaluk & Moors, 2018; Gebel, Griggs & Washington 2023; Woodbridge 2022).

Vi såg också hur det informella stödet blev viktigt för att känna sig stärkt i sin identitet och möjlighet att leva icke-monogamt. Huruvida de i ens omgivning själva var icke-monogama eller monogama var inte alltid en viktig faktor. I likhet med det formella sociala stödet blev det viktigt med en känsla av öppenhet och förståelse från sin omgivning. På samma sätt kan vi se hur Carlström och Andersson (2019) pekar på en upplevelse av risker med att komma ut som icke-monogam. Våra deltagare har beskrivit hur man i olika situationer är mer eller mindre öppen med sin typ av relationstil, utifrån vad för bemötande man kan tänkas få. Likaså lyfte även Sandbakken, Skrautvol och Madsen (2022) hur starkt befästa de monogama relationsformerna är i samhället och hur detta påverkar villigheten att tala öppet om sina relationer i alla sammanhang. Vi ville med det informella stödet kolla närmare på vilken roll vänner kan spela inom icke-monogam dejting. Vår utgångspunkt här var att undersöka vilket socialt stöd vänner kunde vara, och som framgår av resultatet var vänner inte bara ett socialt stöd utan ibland även en styrka i själva dejtandet. Likt studien av Byron, Albury och Pym (2021) kunde vi se att vänner kunde vara en källa för att hitta dejter på ett säkert sätt. Exempelvis Heddas erfarenhet att redan tidigt säkerställa att hon och en potentiell dejt båda

är icke-monogama. Kopplat till både det informella och formella stödet kan vi se hur det våra deltagare beskrivit många gånger stämmer överens med den tidigare forskningen vi har presenterat. Utifrån detta kan man argumentera för att det finns en möjlighet att dra mer generella slutsatser om bemötande och socialt stöd, eftersom flera studier pekar på liknande fynd. Det sociala kapitalet kan ses som en viktig faktor för att ta del av viktig information och sociala normer som existerar inom icke-monogama grupper (jfr. Eriksson 2003), men även att ett starkt socialt kapital skapar fler möjligheter att dejta.

I studien har vi skrivit mycket om hur icke-monogam dejting bryter mot hetero- och mononormativiet, men ett viktigt resultat är att peka på hur det har skapats andra typer av normer och förväntningar inom det icke-monogama dejtandet. Det finns bland annat normer om att en person som dejtar icke-monogamt ska kunna prata om sina förväntningar på dejtandet från ett tidigt skede. Vi är medvetna om att det finns fler normer än denna inom icke-monogam dejting, dock är de svåra att sätta fingret på utifrån en liten kvalitativ studie som denna. Normer blir framförallt synliggjorda när någonting bryter mot dem, därför är det lättare att få syn på de normer som är en del av samhällets strukturer (jfr. Searle 1995; Rosenberg 2002). Det går att se på normer inom icke-monogama sammanhang utifrån teorin om socialt kapital, eftersom det inom grupper blir viktigt att förhålla sig till satta regler för att bli en accepterad del av gruppen (jfr. Portes 1998). Alltså kan vi se att normramverk blir viktigt oavsett om vi granskar det i samhället normgivande eller på olika sätt avvikande grupper, som här personer som dejtar icke-monogamt.

Vi har genomgående i studien kollat kritiskt på flertalet normbildningar, därför tycker vi det är viktigt att påpeka att vi också påverkas och upprätthåller olika normer genom vårt arbete. Vi har utgått ifrån människor som lever i förhållanden och upprätthåller därmed en del av heteronormativa föreställningar att man som individ alltid strävar efter att ha ett eller flera förhållanden. Genom att prata om icke-monogama i relation till det monogama återskapar vi dessutom ett "vi och dom", detta bland annat när vi pratar om det sociala kapitalet inom olika grupper. Utifrån den socialkonstruktionistiska ansats som queerteorin grundar sig på kan vi tydliggöra att denna uppsats påverkas av våra individuella tolkningar och förhållningssätt till den sociala verklighet som vi här undersökt (jfr. Searle 1995). Samtidigt som vi kritiskt försöker granska den rådande verkligheten finns här alltså en risk att vi samtidigt upprätthåller vissa av de normer som har bidragit till den rådande samhällsstrukturen.

6.1 Framtida forskning

Under studiens gång har det uppstått flera intressanta frågor som inte besvarats i denna studie, där vi ser potential för framtida forskning. Bland annat så hade vi som nämnts tidigare flera frågor i vår intervjuguide om ett inkluderande utformande av dejtingappar. Likt studien av Thompson (2022) visar delar av vårt resultat att bland annat dejtingappen Tinder har blivit mer inkluderande för icke-monogama. Dock finns det fortfarande utvecklingsmöjligheter för den, och vidare forskning om hur det är att dejta icke-monogamt via dejtingappar skulle kunna gynna den utvecklingen. Ett annat ämne som dök upp, men inte hamnade inom ramen för vår studie, var hur icke-monogami kunde hjälpa samt begränsa sexualitet. Hedda beskrev att hon genom icke-monogami kunde leva ut sin bisexualitet fullt ut, där ingen kunde säga att hennes sexualitet inte var valid när hon hade en manlig och en kvinnlig partner. Naomi beskrev det motsatta, där hennes icke-monogami gjorde att hon blev exkluderad från sammanhang för hbtq+-personer.

I vår studie intervjuade vi bara personer från storstäder och det faktum att deltagarna i enbart bestod av personer från större städer kan ha haft en inverkan på fynden i studien. Vi utgår ifrån att det finns en skillnad i att leva icke-monogamt i en storstad jämfört med att leva icke-monogamt på en mindre ort, men det är inget vi i denna studie kunnat titta närmare på. Därför är det något som skulle vara av intresse att undersöka i framtiden. Vi anser även att det är viktigt för framtida forskare att vara vaksamma på vilka begrepp man använder. Som nämntes i inledningen har vi valt i denna studie att använda oss av icke-monogami. Andra begrepp som används inom forskning är *Consensual non-monogamy*, *ethical non-monogamy*, eller den svenska varianten *etisk icke-monogami*. Det finns en anledning till att vi inte valt att använda de begreppen, där vi likt Suhinina (jfr. 2022) anser att "etisk" låter som att icke-monogami per automatik är oetiskt eller inte samtyckt till. Att använda *etisk icke-monogami* var något som Kim också lyfte, där hen sa att det ligger en värdering i begreppet som hen inte kände igen sig i. Vi anser att det är viktigt att i framtida forskning reflektera över vilka begrepp man använder för att beskriva icke-monogami.

Referenslista

Böcker

- Ambjörnsson, F. (2016). *Vad är Queer?* Stockholm: Natur & Kultur.
- Andersson, C. (2011). *Hundra år av tvåsamhet: Äktenskapet i svenska statliga utredningar 1909-2009*. Lund: Arkiv förlag.
- Bauer, R. (2010). Non-monogamy in queer BDSM communities. I Barker, M. & Langdrige, D. (red.) *Understanding non-monogamies*. New York: Taylor & Francis, ss. 142-153.
- Bauer, R. (2014). *Queer BDSM intimacies. Critical consent and pushing boundaries*. Basingstoke Hampshire: Palgrave Macmillan.
- Bourdieu, P. (1986). The forms of capital. I Richardson, J. (Red.) *Handbook of theory and research för the sociology of education*. Connecticut: Greenwood Press, ss, 241-260.
- Bryman, A. (2016). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Stockholm: Liber.
- Butler, J. (1988). Performative acts and gender constitution: an essay in phenomenology and feminist theory. I McCann, C. & Kim, S-K. (red.) *Feminist theory reader. Local and global perspectives*. 4 uppl., New York: Taylor & Francis, ss. 415-427.
- Butler, J. (2007). *Genustrubbel. Feminism och identitetens subversion*. Göteborg: Diadalos.
- Finn, M. (2010). Freedom in practices of non-monogamous commitment. I Barker, M & Langdrige, D. (red.) *Understanding non-monogamies*. New York: Taylor & Francis, ss. 225-236.
- Frank, K. (2010). Deconstructing Monogamy: Boundaries, Identities and Fluidities across Relationships. I Barker, M & Langdrige, D. (red.) *Understanding non-monogamies*. New York: Taylor & Francis, ss. 9-22
- Jacobsen, D. I. (2012). *Förståelse, beskrivning och förklaring. Introduktion till samhällsvetenskaplig metod för hälsovård och socialt arbete*. 2 uppl., Lund: Studentlitteratur.
- Johansson, T. & Lalander, P. (2018) *Vardagslivets socialpsykologi*. 2 uppl., Stockholm: Liber.
- Kalman, H. & Lövgren, V. (2012). Etik i forskning och etiska dilemman. I Kalman, H. & Lövgren, V. (red.) *Etiska Dilemman*. 2 uppl., Malmö: Gleerups AB, ss. 9-22.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Lövgren, V., Kalman, H. & Sauer, L. (2012). Känsliga personuppgifter- mellan prövning och forskningspraktik. I Kalman, H. & Lövgren, V. (red.) *Etiska Dilemman*. 2 uppl., Malmö: Gleerups AB, ss. 57-72

Malmquist, A. & Lundberg, T. (2017). Inledning. I Malmquist, A., Lundberg, T. & Wurm, M. (red.) *HBTQ+. Psykologiska perspektiv och bemötande*.

Rambukkana, N. (2010). Sex, space and discourse. Non/monogamy and intimate privilege in the public sphere. I Barker, M. & Langdridge, D. (red.) *Understanding non-monogamies*. New York: Taylor & Francis, ss. 237-242.

Rosenberg, T. (2002). *Feministisk Agenda*. Stockholm: Atlas.

Suhinina, T. (2022). *Du med flera*. Solna: Suhinina & Söner.

Thurén, T. (2019). *Vetenskapsteori för nybörjare*. Stockholm: Liber.

Elektroniska resurser

Akademikerförbundet SSR (2014). *Global definition av socialt arbete*.

https://www.ifsw.org/wp-content/uploads/ifsw-cdn/assets/ifsw_124418-5.pdf

Eriksson, M. (2003) *Socialt kapital. Teori, begrepp och mätning, en kunskapsöversikt med fokus på folkhälsa*. Umeå: Umeå Universitet, Cerum.

Grindr. (2023). *About Grindr*. <https://www.grindr.com/about> [2023-10-22]

HER (2023). *About us*. <https://weareher.com/about/> [2023-10-22]

Mannung, J. & RFSU (2012). *Poly- Så funkar det!*

<https://www.rfsu.se/globalassets/praktikor/poly-sa-funkar-det.pdf> [2023-10-11]

Nationalencyklopedin (u.å) Monogami. Tillgänglig: Nationalencyklopedin. [2023-10-11]

Nationalencyklopedin (u.å) Queerteori. Tillgänglig: Nationalencyklopedin. [2023-10-31]

RFSU (2023). *Är tvåsamhetsnormen något för alla? Knappast*.

<https://www.rfsu.se/sex-och-relationer/for-dig-som-undrar/relationer/flersamma-relationer/> [2023-10-11]

Svenska Akademiens Ordböcker (2023). Flersam. <https://svenska.se/so/?id=119757&pz=7> [2023-10-11]

Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*.

<https://www.vr.se/analys/rapporter/vara-rapporter/2002-01-08-forskningsetiska-principer-inom-humanistisk-samhällsvetenskaplig-forskning.html> [2023-10-24]

Tidskriftsartiklar

Andersson, C. (2023). Swedish poly utopia: Dreams, revolutions, and crushed hopes. *SAGE Journals*, 26(7), ss. 695-710. doi: 10.1177/13634607211056887

- Andersson, C & Carlström, C. (2019). Living Outside Protocol: Polyamorous Orientations, Bodies, and Queer Temporalities. *Sexuality & Culture*, 23(4), ss. 1315-1331. doi: 10.1007/s12119-019-09621-7
- Bridges, D. (2001). The Ethics of Outsider Research. *Journal of the Philosophy of Education*, 35, ss. 371-386. doi: 10.1111/1467-9752.00233
- Byron, P., Albury, K. & Pym, T. (2021). Hooking up with friends: LGBTQ+ young people, dating apps, friendship and safety. *Media, culture and society*, 43 (3), ss. 497-514
doi: 10.1177/0163443720972312
- Coleman, J. (1998). Social Capital in the Creation of Human Capital. *American Journal of Sociology*, 94, ss. 95-120.
- Gebel, G., Griggs, M. & Washington, K. (2023). Evaluating Structural Therapy from a Consensual Nonmonogamy Lens. *The Family Journal*, 31(1), ss. 42-50.
- Grunt-Mejer, K. & Lys, A. (2022). They must be sick: consensual nonmonogamy through the eyes of psychotherapists. *Sexual and relationship therapy*, 37(1), ss. 58-81
- Halberstam, J. (2003). What's that smell? Queer temporalities and subcultural lives. *International Journal of cultural studies*, 6(3), ss. 313-333.
- Katz, M. & Graham, J. (2020) Building Competence in Practice with the Polyamorous Community: A Scoping Review. *Social Work*, 65(2).
- Mortensen, K. (2015). Informed consent in the field of language and sexuality: The case of online dating research. *Journal of Language and Sexuality*, 4(1), ss. 1-29.
- Portes, A. (1998). Social Capital: Its Origins and Applications in Modern Sociology. *Annual Review of Sociology*, 24, ss. 1-24.
- Sandbakken, E., Skrautvol, A. & Madsen O. (2022). 'It's my definition of a relationship, even though it doesn't fit yours': living in polyamorous relationships in a mononormative culture. *Psychology & Sexuality*, 13(4), ss. 1054-1067.
- Schechinger H. A, Sakaluk, J. K. & Moors, A. C. (2018). Harmful and helpful therapy practices with consensually non-monogamous clients: Toward an inclusive framework. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 86(11), ss. 879-891.
- Sevelin, E. (2021). Bara de inte upptäcker att du är pervers. Att förhandla identitet och professionalism inom akademien. *Tidskrift för genusvetenskap*, 42(2-3), ss. 110-130.
- Thompsons, R. (2022). More than the selfie, online dating, non-monogamy, normativity and linked profiles on OkCupid. *Journal of Language and Sexuality*. 11(1) ss. 1-30.

Wauthier, P.-Y. (2022). Stepping off the 'relationship escalator'. A spatial perspective on residential arrangements of consensually non-monogamous parents. *Sexualities*, 0(0). doi: 10.1177/13634607221080515

Woodbridge, L. M. (2022). Many loves: Preparing counselors to work with polyamorous clients. *Journal of LGBTQ issues in counseling*, 16(4), ss, 390-405.

Bilaga 1 - Intervjuguide

Innan vi börjar, efter inspelningen är startad:

- Vad är ditt namn?
- Samtycker du till att vi spelar in intervjun?
- Du kan avbryta när du vill och inspelning kommer tas bort så fort vi har transkriberat den
- Är du okej med att vi börjar intervjun?

- Vad är flersamhet för dig?
- Hur skulle du beskriva din flersamhet?
- Dejtär du flersamt just nu?

- Vad har du för erfarenheter av att dejtä flersamt?
 - Hur dejtär du/har du dejtät, är det via appar eller på krogen eller genom vänner?
 - Om appar, vilka?
 - Känner du att de är inkluderande för din typ av dejtande?
 - Om ja, på vilket sätt?
 - Om nej, på vilket sätt?
 - Kan du ge exempel på situationer som uppstått?
- Är det några speciella utmaningar som du ser med att dejtä just flersamt?
- Upplever du några speciella fördelar med att dejtä flersamt?

Ge öppen definition om socialt stöd?

- Har du erfarenhet av att prata om din flersamhet med professionella?
 - I vilket sammanhang har du pratat med professionella?
 - Har ni specifikt berört dejting?
 - Hur upplevde du stödet?
 - Vad väckte det för tankar?
 - Hur reagerade du?
 - Fanns det något som kunde göras bättre?

- Har du erfarenhet av att prata om din flersamhet med dem i din närhet?
 - Vilka har du pratat med din flersamhet om?
 - Vad var svårt? Vad var lätt?
 - Hur var reaktionerna?
 - Kan du beskriva hur det påverkade relationerna om det gjorde det?
 - Vilka i din närhet har du pratat om flersamhet med?
- Hur ser det sociala stödet ut inom dina relationer kopplat till att dejta?
- Finns det personer i din närhet du hade velat kunna prata mer med om ditt dejtingliv?
- Vill du göra en nätverkskarta över ditt sociala stöd?
- Om nuvarande fast/a partner/s - hur skulle du säga att de existerande relationerna påverkar ditt dejtingliv?

Om vi ska prata internt stöd:

- Vad skulle du säga är dina egenskaper för att vara ett stöd för dig själv?
- Tror du att det finns vissa egenskaper som är viktiga när man dejtar flersamt?
- Finns det något du tror är viktigt att du kan uttrycka gentemot de du dejtar, kopplat till flersamhet?
- Känner du att det finns saker med att just dejta flersamt som påverkat hur du dejtar?
 - Om ja, på vilket sätt?
- Tycker du att fördomar påverkar ditt dejtingliv?
 - Om ja, på vilket sätt?
 - Kan du ge exempel?
- Har du dejtat monogamt också?
 - Finns det skillnader mellan de olika typerna av dejting?
 - Om ja, hur skulle du beskriva dem?
- Hur upplever du att normer om hur relationer "ska se ut" har påverkat ditt dejtingliv?
 - Om ja, på vilket sätt?
 - Vilka normer tycker du har påverkat dig mest?
- Det finns många fördomar om flersamhet, hur tror du det påverkat ditt sätt att dejta?
(indirekt är det normer vi frågar efter, eftersom fördomarna bygger på normer)
- Har du upplevt att du stött på förutfattade meningar eller fördomar när du berättar om din relationstyp?

Vi kommer ge dig ett fiktivt namn i studien för att anonymisera, men tycker att du kan få välja det om du vill. Vad vill du kallas?

Är det okej att vi benämner dig som icke-monogam i vår studie då det är en mer akademisk term och används som ett paraplybegrepp?

Hur har du upplevt kontakten med oss? (Lindberg & Sjöström, s. 126.)

(Vill du läsa igenom analys och resultat innan vi skickar in uppsatsen?

Om det är så, så kan vi skicka den till dig för feedback.)

Bilaga 2 - Informationsbrev



GÖTEBORGS UNIVERSITET

Hej!

Detta är ett informationsbrev om en studie som ligger till grund för en kandidatuppsats vid Göteborgs universitet. Vi som skriver denna studie heter Johanna Westerlind och Linnéa Alexandersdotter och vi är studenter som läser sjätte terminen på socionomprogrammet.

Syftet med denna studie är att undersöka hur det är för flersamma att dejta samt hur deras sociala stöd ser ut, både formellt och informellt. Formellt stöd kan vara socialarbetare som exempelvis kurator, psykoterapeut eller andra sociala professioner. Informellt stöd kan vara exempelvis familj, vänner, anhöriga eller kollegor.

Vi vill i denna uppsats få en djupare förståelse för hur dessa erfarenheter kan se ut. Vi anser att detta är av vikt för att personer inom socialt arbete behöver få bättre kunskap för att bättre kunna bemöta och arbeta med människor med liknande erfarenheter. Du har tillsammans med fem andra personer valts ut att delta i denna studie då du har uppgett att du tillhör personer med erfarenhet av att dejta flersamt och är intresserad av att ställa upp i undersökningen. Teman som kommer att lyftas i studien är preliminärt: dejting som flersam, socialt stöd i form av vänner, familj, anhöriga eller kollegor, hur ett formellt stöd i form av professionella kan se ut och erfarenheter av det. Allmänt om hur det är att leva som flersam i vårt samhälle kan också beröras.

Vi förstår att frågor rörande relationer och dejting kan upplevas som känsligt eller obehagligt att svara på. Därför vill vi påpeka att du själv bestämmer vad du vill svara på och att det går bra att hoppa över frågor vi ställer om du inte känner dig bekväm med att svara.

Studien kommer baseras på intervjuer som utförs i grupprum på ett bibliotek (valfritt) och vi beräknar att intervjuerna kommer hålla på i 1-1,5 timme. Intervjuerna spelas in med mobiltelefon. Vi kommer båda delta i intervjuerna, där en av oss intervjuar och den andre antecknar. Intervjuerna kommer att transkriberas och sedan analyseras. Ditt deltagande i undersökningen är helt frivilligt. Du kan när som helst avbryta ditt deltagande utan närmare motivering. I separat dokument finns information om vår hantering av dina personuppgifter enligt GDPR. När studien är avslutad kommer vi att radera inspelningen.

Vi kommer att anonymisera dina personuppgifter och vi utgår från konfidentialitet, men vi kan inte garantera att någon du känner som läser studien inte kommer att känna igen dig utifrån citat och liknande. Deltagandet bygger på samtycke och du har alltid rätt att ändra dig. Vill du avbryta intervjun eller senare dra tillbaka din medverkan kan du göra det, fram tills dess att studien publiceras.

Johanna Westerlind

Linnéa Alexandersdotter

Johanna Westerlind: guwesico@student.gu.se

Linnéa Alexandersdotter: gualelic@student.gu.se

Bilaga 3 - Samtyckesblankett



Samtycke till behandling av känsliga personuppgifter i utbildningssyfte vid Göteborgs universitet

Studenter vid Göteborgs universitet kan komma att behöva behandla personuppgifter i sin utbildning, t.ex. vid genomförande av självständiga arbeten (examensarbeten), uppsatser eller fältstudier och ibland behöver även känsliga personuppgifter eller uppgifter om lagöverträdelser behandlas. Känsliga personuppgifter enligt Dataskyddsförordningen (GDPR) är till exempel uppgifter om etniskt ursprung, hälsa eller politiska åsikter. Dessa uppgifter anses behöva ett särskilt skydd. För att vara säkra på att behandlingen görs på ett sätt som inte kränker din integritet eller dina rättigheter enligt GDPR behöver du samtycka till behandlingen. Det är frivilligt för dig delta i studentens arbete. Du kan närsomhelst återkalla ditt samtycke fram tills dess att arbetet har lämnats in.

Studenten kommer behandla följande uppgifter om dig

Studenten har kryssat i de uppgifter som studenten kommer att behandla om dig:

- etniskt ursprung
- politiska åsikter
- religiös eller filosofisk övertygelse
- medlemskap i en fackförening
- hälsa
- en persons sexualliv eller sexuella läggning
- genetiska uppgifter
- biometriska uppgifter som används för att entydigt identifiera en person
- uppgifter om lagöverträdelser

Kontaktuppgifter och information om arbetet

Kurskod	SQ4562
Namn på arbete	Dejting, icke-monogami och socialt stöd
Studenternas namn	Johanna Westerlind och Linnéa Alexanderdotter
Studenternas e-post	guswesjoao@student.gu.se och gusalelic@student.gu.se

Samtycke

Jag samtycker till deltagande i ovanstående arbete som utförs av studenten.

Jag samtycker till att de personuppgifter som nämns ovan behandlas om mig i arbetet.

Jag har tagit del av informationen som presenterades tillsammans med denna samtyckesblankett.

Underskrift

Datum

Namnförtydligande

Kontaktuppgifter (E-post och/eller telefonnummer)

Övrig information

Göteborgs universitet är personuppgiftsansvarig för de uppgifter som behandlas om dig. Har du frågor om den specifika behandlingen kan du vända dig till studenten som har samlat in uppgifterna. Studenten har fyllt i sitt namn och kontaktuppgifter på föregående sida.

Om du har frågor om behandlingen eller har klagomål kan du även vända dig till universitets dataskyddsbud Security solution AB på e-post till dataskyddsbud@gu.se eller ringa tel: 031 98 90 00. Om du vill läsa mer om hur Göteborgs universitet behandlar personuppgifter generellt kan du gå in på www.gu.se/om-webbplatsen/behandling-av-personuppgifter.

Bilaga 4 - Formulär för intresseanmälan



GÖTEBORGS UNIVERSITET

Hej!

Vi heter Johanna och Linnéa och är socionomstudenter på Göteborgs Universitet termin 6. Vi ska utföra en studie till vår kandidatuppsats och detta är ett intresseformulär för att delta i studien.

Studiens syfte

Syftet med studien är att undersöka hur det är för flersamma att dejta i en svensk kontext och hur det sociala stödet ser ut för dem. Vi är intresserade av både formellt stöd i form av professionella som exempelvis kurator, psykoterapeut eller andra socialarbetare, samt informellt stöd som vänner, familj, anhöriga. Vår studie kommer utgå från intervjuer, och därför söker vi deltagare som är flersamma och som vill ställa upp på en intervju. Vi riktar oss till dig som dejtar eller har dejtat flersamt och är minst 18 år gammal.

Vi som genomför studien är intresserade av att ge mer utrymme till personer med erfarenheter av flersamhet inom forskningen. En av oss som genomför studien har själv erfarenhet av flersamma relationer.

I detta formulär kommer du fylla i din mailadress och godkänna att dina personuppgifter behandlas enligt GDPR. Vid intervjutillfället kommer du få fylla i en samtyckesblankett att du godkänner att vi behandlar känsliga uppgifter. Då det är fokus på dejting kommer intervjuerna av naturen beröra känsliga uppgifter, och du behöver absolut inte svara på allt. Vid intervjutillfället kommer du även skriva på att du samtycker till att delta i studien. Du kan när som helst dra tillbaka ditt samtycke.

Även om du inte är intresserad av att delta i studien får du gärna fylla i synpunkter och förslag till studien i fältet nedan. Då behöver du inte fylla i ålder, var du bor eller din mailadress om du inte vill, men dina personuppgifter kommer fortfarande hanteras enligt GDPR.

Hur gammal är du?

Ange mailadress

Vi kommer kontakta dig via denna mailadress om vi önskar att du ska delta i studien. Du kommer i det mailet få en mer utförlig information om studien. Det är självklart okej att säga nej till deltagandet i det svedet.

Vilken stad bor du i?

Var du bor är bra för oss att veta för att vi ska kunna planera hur och var vi ska utföra intervjuerna.

Förslag till viktiga eller intressanta aspekter att undersöka i denna studie:

Godkännande av GDPR

Genom att klicka i denna ruta godkänner jag att mina uppgifter hanteras enligt GDPR.
Du kan när som helst återkalla ditt samtycke fram tills dess att arbetet har lämnats in. Läs mer om Göteborgs Universitets hantering av personuppgifter på <https://www.gu.se/om-webbplatsen/behandling-av-personuppgifter>
För mer information:
[Information om behandling av personuppgifter](#)